

KULTUREEL

FRONT

8

REDAKTIONEEEL

Voor U ligt alweer nummer 8 van het Kultureel Front. En eerlijkheidshalve dient vermeld te worden dat dit nummer niet zonder slag of stoot tot stand is gekomen.

Een veel te kleine redaktie kon het allemaal niet bolwerken en de interne organisatie en communicatie liet veel te wensen over.

Desalniettemin is er toch een nieuw nummer tot stand gekomen, een nummer waarin de verslagen van de laatste studiedagen van het Kultureel Front, gehouden op 22 en 23 mei j.l., de hoofdnoot vormen.

Deze verslagen hebben allerm minst de pretentie volledig te zijn, maar geven in ieder geval een indruk van wat er bediscussieerd is geweest en welke discussiepunten een volgende keer nog aan de orde zouden moeten komen.

Binnen het Kultureel Front is echter wel gekonstateerd dat de situatie rond het blad zo niet langer door kan gaan en daarom is er een geheel nieuw plan opgezet om het blad de functie te geven die het uiteindelijk toebehoort.

Op de eerste plaats is de redaktie uitgebreid tot zeven personen.

Daarnaast zullen gedurende de komende jaargang een aantal mensen gaan functioneren als "korrespondent", d.w.z. mensen die regelmatig artikelen zullen schrijven op verzoek van de redaktie en/of ervaringen vanuit hun eigen werkveld proberen te verwoorden.

Bovendien zal het blad een duidelijker gezicht krijgen wat betreft de vorm. Zo is er een vaste indeling gemaakt van rubrieken die globaal de volgende item's zullen omvatten:

- de (subsidie) situatie van de groepen, de strijd voor het behoud van het vormingstheater, de suksessen en tegenslagen in de strijdkultuur.
- theorievorming, het volgen van de inhoudelijke ontwikkelingen binnen de strijdkultuur.
- internationale kontakten, buitenlandse berichtgeving.
- een rubriek waar een stuk polemie k plaats kan vinden.
- een problematiek van verspreiders van strijdkultuur.
- aandacht voor praktische informatie en nieuwtjes.

Zo zal de komende jaargang er uit gaan zien, naast een aantal thema-nummers die op stapel staan.

Kultureel Front nieuwe stijl, met dezelfde inhoud, maar feller en krachtiger.

VERSLAG EN IMPRESSIES VAN DE 2DE K.F. studiedagen op 22 en 23 mei '76 in Trefcentrum Posjet TILBURG

Zo stilaan is het houden van studiedagen een van de belangrijkste activiteiten van het Kultureel Front aan het worden.

Het is ook begrijpelijk. De strijdkultuur - als veralgemeend fenomeen - is nog steeds in een eerste opbouw fase. De fundamentele breuk die hij betekent met de gangbare burgerlijke kultuur verplicht ons als producenten uitgangspunten en

ervaringen permanent kritisch te bekijken. De meesten onder ons hebben immers een opleiding of een voorgeschiedenis achter de rug die weinig of geen houvast biedt voor het uitvoeren van de taken die de strijdkultuur nu stelt.

De eerste studiedagen (november '75) behandelen hoofdzakelijk de belangrijkste marxistische standpunten over de rol van ideologie en kultuur. Met daaraan vastgeknoopt een historisch overzicht van het ontstaan, van de socio-politieke wortels van de strijdkultuur na de 2de W.O. zowel in Nederland als in Vlaanderen. De belangrijkste teksten verschenen in K.F. nr. 5-6.

Meteen voelde iedereen de behoefte om na deze algemeen theoretische beschouwingen tijdens de volgende studiedagen de eigen praktijk te betrekken.

Een voorbereidingsgroepje, waarin leden van het Trojaanse Paard, de Nieuwe Komodie en Proloog, toog aan het werk en op 22 mei kwamen zo'n 80 mensen bij elkaar. Zij vertegenwoordigden de volgende groepen: Werk in Uitvoering, GLTwee, de Voortzetting, het Trojaanse Paard, Proloog, de Nieuwe Komodie, de Internationale Nieuwe Scene, Vuile Mong en zijn Vieze gasten, Sater, Aktiverend Volksteater, Teater de Leerling, het Amsterdams Stadsjournaal, Koor Soliedair, de RASA, Posjet, het Land. Komitee v. Politieke Vorming en Aktie, Genesis, en daarnaast nog studenten van de VU, van de sociale akademies de Horst, Driebergen en uit Breda, en individueel geïnteresseerden.

De verslaggeving is een beetje moeilijk echter. Eerst en vooral was er de sfeer die zeer plezierig en kameraadschappelijk was. Het feit dat Proloog op zaterdagavond een feest aanbood aan de aktieve mensen uit de steunkomitee's is ook niet vreemd geweest aan de opgetogen stemming.

Dat op dezelfde zaterdagavond Werk in Uitvoering optrad met hun uitbundige "Weggewerkt" voegde eveneens aan de diskussie een levendig element toe.

De maaltijden (chinees!) kwamen op tijd aangevuld, het feest was geslaagd, de kontakten intens, het slapen was te kort, de zon scheen twee dagen overdadig. Dat alles is moeilijk te verslaan.

Daarnaast - en misschien is dit een kritiek, misschien is dit inherent aan de opzet (kleine werkgroepen) - waren de diskussies soms zeer uiteenlopend en moeilijk te notuleren, althans op zodanige wijze dat de afwezigen aan het verslag wat kunnen hebben. Tenslotte is in zo'n verslag zeer moeilijk de nuancering en wijze van argumenteren weer te geven die de verschillende deelnemers uit België en Nederland hanteerden. Het polemische element komt in dit verslag jammer genoeg niet voldoende naar boven. Dit alles wordt de lezer onthouden. Als magere troost en sterke stimulans blijft echter dat we alle geïnteresseerden met klem uitnodigen zelf op de komende studieweekends aanwezig te zijn.

En verder zullen we trachten het essentiële weer te geven. Vooral de inleidende teksten en een aantal standpunten.

INLEIDING OP DE DISKUSSIESTUKKEN

Als we nu, een half jaar later bijna, proberen de studiedagen van november 1975 op hun waarde te schatten, dan kunnen we in ieder geval één ding vaststellen: zij hebben de discussie over het "strijdkarakter" van de cultuur zoals wij die produceren en verspreiden, versneld en verhevigd. Immers, achter de term "strijdkultuur", die intussen is opgekomen, gaan in feite de belangrijkste inzichten én de belangrijkste vragen schuil waarmee het vorige studieweekend eindigde.

Men was het eens over de noodzaak van een verbinding met de arbeidersklasse, om de kulturele sektor überhaupt een plaats in de klassenstrijd te laten innemen, maar juist het ontstaan en groeien van dit inzicht in de afgelopen jaren riep een groot aantal vragen in het leven. Op politiek-organisatorisch terrein: met welk deel van de arbeidersklasse is er wat voor verbinding nodig en mogelijk? Wat voor relaties moeten er onderhouden worden met de politieke organisaties van de arbeidersklasse? Moeten deze organisaties een politieke en daarmee ook artistieke controle uitoefenen op de kulturele productie? Op welke politieke gebeurtenissen en trends moet er gereageerd worden?

Op artistiek gebied: Moet de politieke cultuur zijn materiaal zoeken in - door het systeem verdrongen - maar nog terug te vinden kulturele uitingsvormen van de arbeidersklasse? Moeten de kapitalistische cultuurvormen persiflerend gebruikt worden om bij te dragen aan de vorming van een anti-kapitalistisch bewustzijn? Of moet er een volledig nieuwe revolutionaire techniek ontwikkeld worden om de kapitalistische ideologie te doorbreken?

In de praktijk van de kulturele productie worden deze organisatorische en artistieke vragen door de producenten met elkaar verbonden. De producenten zijn in de eerste plaats de mensen die zich ten doel stellen kulturele produkten af te leveren, maar we moeten het begrip ruimer opvatten. Ter herinnering een citaat van Tony van der Heurck: "... wij moeten zoeken naar een organiese band met de arbeidersklasse, ondermeer omdat een ontvoogde cultuur, een cultuur die niet gedomineerd wordt door een klasse, maar die een universele cultuur is, tegelijkertijd met de afschaffing van het kapitalisme, de deelachtigheid van de hele bevolking aan die cultuur veronderstelt. Dat betekent dat komaf gemaakt moet worden met het traditionele onderscheid tussen cultuurproducenten en -konsumenten." (Zie K.F. nr. 5-6)

In de poging dat onderscheid op te heffen ligt de principiële mogelijkheid de artistieke vraag met de organisatorische te verbinden, doordat publiek en artiest zich met elkaar verbinden om te komen tot een produkt dat op zijn beurt een "organiserende" funktie moet hebben in het totaal van de klassenstrijd.

Het doel van de komende studiedagen nu is van elkaar de praktijk te begrijpen waarin de leden de artistieke vragen met de organisatorische verbinden tegen de achtergrond van de funktie die het "praktisch produkt" voor de klassenstrijd kan hebben.

In de drie teksten die hierbij gaan - van de Internationale Nieuwe Scène, Werk in uitvoering en Amsterdams Stadsjournaal - komt impliciet en expliciet een aantal elementen aan de orde die voor ons doel fundamenteel zijn.

Alle drie groepen schrijven over de funktie die zij hebben in het geheel van de klassenstrijd: solidariserend, verhelderend, discussie oproepend enz. Dit lijkt ons in ieder geval iets dat in de voorbidskussies bij de groepen exakt geformuleerd zou kunnen worden: de konkrete funktie die men beoogt. Alle drie stukken benadrukken ook de vorm van hun produkten, of liever de behoefte het eigen medium zo adequaat mogelijk te gebruiken. Hierbij speelt een belangrijke rol de verhouding tussen wat het publiek gewend is en de doorbreking daarvan. Het Stadsjournaal wijst op dit punt met nadruk in de laatste alinea van zijn stuk.

Ook ons lijkt het belangrijk te onderzoeken hoe de groepen konkreet komen tot de juiste keuze van vorm en inhoud m.b.t. het doel van een produktie of een deel ervan: welke produktieve rol speelt het publiek - of zijn vertegenwoordigers - daarin precies en wat voor kriteria worden er door de groep gehanteerd om tot het gewenste artistieke gehalte te komen.

Een derde punt waar alle drie groepen op ingaan is de verhouding met organisaties die in de klassenstrijd actief zijn, waaronder politieke organisaties van de arbeidersklasse. Over het algemeen streeft men een vorm van samenwerking na met aktie- en buurtkomitees, met jeugdclubs, vakbondsgroepen e.d. In hoeverre worden en kunnen die groepen worden beschouwd als representatief deel van de arbeidersklasse, zodat deze kontakten een zekere garantie geven voor de over het algemeen nagestreefde verhoging van het bewustzijnsniveau van die klasse?

Hiermee samen hangt onze verhouding tot de politieke partijen of de politieke partijen in voorbereiding ter organisatie van de arbeidersklasse. Deze kan bepaald worden door persoonlijke lidmaatschappen, door wederzijdse sympathieën, door samenwerkingsverbanden enz. De vraag is welke plaats de groepen geven aan dergelijke organisaties in het produktieproces.

Op het vorige studieweekend heeft Marianne van Kerkhove gepleit voor een politiek-organisatorische band met de voorhoede van de arbeidersklasse, waarbij overigens onder die voorhoede allen moeten worden begrepen die "een permanente strijdaktiviteit ontwikkelen en zich hiervoor organiseren in syndikale, politieke, kulturele enz. organisaties... omdat de strijdkultuur van deze voorhoede de anti-kapitalistische en zelfs de revolutionaire ideeën moet overnemen en weergeven". In het verhaal over de nederlandse situatie werd i.v.m. de tegenstelling tussen het politieke-juridische strijdvlak en het ideologische opgemerkt dat "de politiek-juridische organisaties een totaal-strategie moeten ontwikkelen en volgen, terwijl de ideologische organisaties zoals de onze, alleen of vooral de ontwikkelingen van het bewustzijn tot werkterrein hebben".

De teksten van het Amsterdams Stadsjournaal, de INS en Werk in Uitvoering drukken we niet af. In de eerste plaats omdat ze de uitgangspunten van die groepen al te kort omschrijven - als discussieuitgangspunt meer niet. Maar ook omdat dit slechts bijgevoegd materiaal was en de discussies om drie thema's cirkelden die dan door iedereen met eigen praktijkervaringen werden gestoffeerd.

De thema's waren:

- Hoe legt de strijdkultuur een band met de arbeidersklasse?
- De vormingsfunctie in de strijdkultuur.
- De relatie tussen vorm en inhoud.

De twee eerste inleidingen stonden op papier - die drukken we integraal af. De derde was mondeling. Daarvan geven we de voornaamste punten weer.

Hoe geven de leden van het Cultureel Front hun verhouding met dit soort organisaties vorm om

tot juiste politieke stellingname te kunnen komen.

We kunnen niet stellen dat in de drie voorbereiden-de teksten het thema strijdkultuur omvattend en uitputtend behandeld is. Wel echter zijn er enkele belangrijke punten steeds opnieuw aan de orde gekomen. In de discussieronde zijn er bij de groepen nog meer elementen boven tafel gekomen die van belang zijn voor de verheldering van het begrip strijdkultuur. Die verheldering moet er komen omdat, terwijl het strijd karakter ons in feite verbindt, wij niet van elkaar weten welke wapens op welke manier gebruikt worden.

Wanneer dat wel duidelijk wordt zullen we werkelijk van elkaar kunnen leren en vooral op een aantal punten samen kunnen werken.

De Studiekommissie

WAT BETEKENT VOOR DE STRIJDKULTUUR HET LEGGEN VAN EEN BAND MET DE ARBEIDERSKLASSE?

We gaan er van uit dat de strijdkultuur zijn essentiële karaktertrek, datgene wat hem van alle andere kultuuruitingen onderscheidt (niet scheidt!), put uit de steun van de strijd van de onderdrukten in deze maatschappij.

De uitbouw mogelijkheden van de strijdkultuur lopen parallel met de ontwikkelingen van de arbeidersstrijd. En de georganiseerde arbeidersstrijd zelf is een uitdrukking van de stand van het klassebewustzijn. Klassebewustzijn, georganiseerde arbeidersstrijd, strijdkultuur staan dus in ontwikkelende en stimulerende relatie tot elkaar.

Het is dan ook vanzelfsprekend dat er banden met de arbeidersklasse moeten bestaan en uitgebouwd worden.

We zien ze globaal tweërlei:

A. Organische band

(we kunnen ook zeggen objectieve band, want als strijdkultuur is wat hij bedoelt, zal deze band er als vanzelfsprekend ontstaan).

1. Als werkers:

De strijdkultuurproducenten staan in een loonafhankelijke positie.

- wanneer zij het voor hun beroep doen meestal als gesubsidieerden, loonafhankelijk van de staat: vakbondsstrijd ter verdediging van de eigen werkgelegenheid.
- wanneer zij het naast een ander beroep doen, als loonafhankelijken t.o.v. een werkgever.

2. Door de maatschappelijke keuze:

De strijdkultuur ziet de geschiedenis als een strijd van klassen en kiest voor de onderdrukten: daardoor neemt hij tegelijkertijd plaats aan hun zijde. Dit is niet alleen een theoretische keuze maar ook een praktische. Hij zal zich actief inzetten ter ondersteuning van arbeidersstrijd, door optredens, of filmprojecties e.d., het bekendmaken van de strijd, het maken van afspraken met organiserende komitees,

3. In het werk zelf:

Dit werk put zijn inspiratie uit de arbeidersstrijd. Strijd kultuur is geen modeverschijnsel, geen "nouvelle vague", geen nieuw "isme" in de kunst. Het is een fundamenteel andere cultuur die van de burgerlijke alles kan overnemen wat het bruikbaar acht, die de progressieve verworvenheden van bepaalde kunststromingen erkent maar deze verworvenheden op haar manier zal ten dienste stellen van haar doelstelling: steun aan de arbeidersstrijd.

Voor haar is het werk geen doel maar middel.

Daarvoor is de noodzaak van kennis en contact met de arbeidersstrijd absoluut onontbeerlijk.

B. Politieke band

(we kunnen ook zeggen subjectieve band want hij is afhankelijk van de bewuste politieke keuze die de strijdkultuurproducenten willen maken).

Vanuit zijn anti-kapitalistische standpunt zal de politieke band in de allereerste plaats gezocht worden met een brede voorhoede: d.w.z. met allen die zich permanent met de klassenstrijd (anti-kapitalistische strijd) bezig houden, ook in tijden waar de massale strijd op een laag pitje staat. Dit is een veel bredere groep dan alleen maar de politiek georganiseerden. Dus met komitees in buurten, bedrijven (60-jarige pensionering, mijnwerkers, enz.), in scholen, met soldaten, onderwijs, werkende jongerenorganisaties, partijen. Dit laatste contact vooral moet politiek zijn. D.w.z. de culturele groepen kunnen niet autonoom tot het ontwikkelen van globale analyses en strategieën komen.

Die zullen ontleend moeten worden aan de opgestapelde en verwerkte historische ervaringen van de klassenstrijd. Die ervaringen en haar verschillende interpretaties drukken zich uit in de verschillende politieke stromingen.

Daaraan zullen de kulturele organisaties hun strategie ontlelen. Die keuze moet aan een voortdurende politieke discussie onderworpen worden binnen de kulturele groepen zelf.

Want zij zullen uiteindelijk die keuze bepalen. De politieke betekenis heeft geen politieke controle (en ook geen artistieke controle). De zelforganisatie van de kulturele organisaties moet ten allen tijde gewaarborgd worden.

Zo onderscheiden we in de strijdkultuur verschillende groepen, met mogelijk verschillende eisen en wensen op welke

politieke strategieën als achtergrond, maar met één gezamenlijk kenmerk: de strijd tegen het kapitalistisch systeem en voor een socialistische maatschappij.

Zo is de strijdkultuur een eenheidsverschijnsel waar een fundamentele onderlinge solidariteit het kameradschappelijke bediskussiëren van politieke stromingen mogelijk maakt en waar de uitwisseling van ervaring op dit vlak van essentieel belang is.

Lisette Mertens

DE VORMINGSFUNKTIE VAN DE STRIJDKULTUUR

I. INLEIDING

Dit onderwerp vraagt waarom en waarmee wij ons publiek benaderen. Brengen wij slechts een voorstelling, een concert of een film op de kulturele markt of wordt ons produkt alleen afgeleverd in een geheel van vormende activiteiten?

Om dit soort uitersten en wat daar tussen ligt op hun waarde te kunnen schatten, moeten wij in ieder geval 3 vragen op de achtergrond laten meespelen:

1. Welke functie heeft de kulturele produktie in een geheel van maatschappelijke verhoudingen?
2. Wat zien wij als onze specifieke taak en mogelijkheden in de verandering van deze verhoudingen?
3. Aan welke doelen kunnen in verband hiermee onze produkten beantwoorden?

II. UITEENZETTING ACHTERGRONDVRAGEN

1. Functie kunstproduktie in het algemeen.

We kunnen in het algemeen stellen dat in de totale kunstproduktie binnen een bepaald systeem van maatschappelijke verhoudingen - b.v. het kapitalistische systeem - deze verhoudingen gereproduceerd worden, dat ze er in verbeeld worden. Dat betekent dat het publiek de dagelijkse konkrete ervaring van de werkelijkheid, die zich voordoen in het deelnemen aan die werkelijkheid, dat het die ervaring o.a. door het gebruik van kunstprodukten, bevestigt op een ander niveau, nl. in het bewustzijn, waar op die manier een stelselmatig beeld van de werkelijkheid ontstaat.

Dit is een algemene opmerking waarbij twee restricties moeten worden gemaakt. De eerste restrictie is deze: het is niet zo dat er voortdurend een vast maatschappelijk patroon gereproduceerd wordt. De verhoudingen waaruit de werkelijkheid is opgebouwd, kenmerken zich immers door tegenstelling en verandering. Het is dus juist de stand van de maatschappelijke tegenstellingen en de verandering daarin die in de totale kunstproduktie gereproduceerd worden. In de bloeiperiode van een maatschappelijk systeem zullen de hoofdaspekten van alle tegenstellingen, de heersende normen, de heersende machten, de heersende denkbeelden, zo overheersend zijn dat in het totaal van de reproductie ook weinig terug te vinden zal zijn van de onderliggende aspecten. Maar b.v. tussen de wereldoorlogen en in de periode na 1965, zien we dat de reproductie van onderdrukte denkbeelden en onderdrukte maatschappelijke krachten een grotere plaats inneemt

en daarmee ook de kulturele reproductie van veranderingsprocessen.

De tweede restrictie is dat het niet gaat om een louter mechanische weerspiegeling van de konkrete maatschappelijke verhoudingen. In feite gaat het immers om verhoudingen tussen mensen die deze aangaan met inbegrip van hun menselijk bewustzijn. Een gedeelte van die verhoudingen wordt aangegaan in de produktie en konsumptie van films, concerten, toneelvoorstellingen e.d. Daardoor is het mogelijk dat kunstenaars niet enkel die verhoudingen weerspiegelen, maar ze tegelijkertijd gedeeltelijk veranderen in hun produktieve arbeid, minstens op ideologisch niveau. Evenzo verandert het publiek bij toeëigening van kunstprodukten op zijn minst een gedeelte van de ideologische verhoudingen die het tot dan toe is aangegaan.

Zo zien we dat de kunstproduktie in het algemeen als functie heeft de maatschappelijke verhoudingen te reproduceren, maar aan de ene kant met inbegrip van de onderdrukte aspecten daarin, aan de andere kant met inbegrip van een produktief bewustzijn.

Deze twee restricties zijn uiteraard van belang voor het bepalen van de mogelijkheden van ons werk.

2. De specifieke taak van de anti-kapitalistische kunst.

I.v.m. het bovenstaande kunnen wij twee specifieke taken onderscheiden: het reproduceren van de onderdrukte aspecten in het geheel van de maatschappelijke tegenstellingen en dat zo te doen dat het publiek het kan gebruiken voor het veranderen van de maatschappelijke verhoudingen. Het begrip "totale kunstproduktie" valt hier in delen uiteen. In onze opdracht ligt een fundamenteel verschil met de eigentijdse burgerlijke kunst, die nl. de reproductie van de heersende aspecten voor zijn rekening neemt. Zij levert het beeld van de heersende normen en waarden, de heersende denkbeelden en machtsverhoudingen, reproduceert enkel de heersende aspecten in de tegenstellingen, waardoor de tegenstelling zelf en de verandering als fundamentele van de werkelijkheid verdwijnen. Daarmee wordt dit tot ideologische kunst, waarin een onwaar bewustzijn gereproduceerd wordt. Onze taak is het zo waar mogelijke beelden van de werkelijkheid te produceren, op zo'n manier dat het publiek de onderdrukte, maar ware aspecten in het eigen beeld van de werkelijkheid ermee kan

versterken.

Onze taak zou misschien samenvattend geformuleerd kunnen worden als: beelden te produceren als voorwaarde voor de ontwikkeling van de onderdrukte aspecten in het bewustzijn van het publiek.

3. De doelen van onze produkties.

Op basis van wat hierboven over de functie van kunst gezegd is, zou je kunnen stellen dat de doelen van kunstproducenten moeten liggen op het beeldende terrein, b.v. "visuele en akoustische beelden scheppen van de "andere", de onderdrukte werkelijkheid".

Wanneer wij echter het tweede punt bekijken, onze specifieke taak, dan komt er iets anders bij. Zoals het nl. dienstig is voor de reproductie van de heersende aspecten om een ver doorgevoerde arbeidsdeling toe te passen, waarin de kunstenaar geïsoleerd wordt, en de werkelijkheid in talloze splitsingen wordt afgebeeld, zo is het voor de reproductie van de onderdrukte aspecten dienstig de arbeidsdeling waar mogelijk te doorbreken. Dat betekent niet alleen het werken in kunstenaarskollektieven maar ook het opnemen daarin van vormingswerkers, wetenschappers e.d., ook in zekere mate het aanleren van verschillende bekwaamheden, ook en vooral betekent het de relatie met het publiek tot een produktieverhouding te maken. Dit soort consequenties leiden ertoe dat wij niet alleen doelen op het terrein van de verbeelding stellen, maar ook sociale-, politieke- en vormingsdoelen.

Dit voor zover het enkele achtergronden betreft: de functie van kunst, onze specifieke taak en het stellen van doelen.

III. TAAK VAN DE DISKUSSIEGROEPEN

Wat wij vandaag en morgen onderzoeken is de verhouding tussen de doelen op de verschillende terreinen, d.w.z. kloppen de doelen waarmee wij ons publiek benaderen met de verhoudingen tussen de

verschillende disciplines in de produktiegroep, kloppen ze met wat wij te bieden hebben, kloppen ze met de interne werkwijze, met de relatie die er met het publiek bestaat enz.?

In de eerste plaats moet net als bij de andere onderwerpen het probleemgebied geïnventariseerd worden. Daarvoor kunnen we uitgaan van de vraag hoe de verschillende groepen hun publiek benaderen:

- o Alleen door het beschikbaar stellen van een concert, een film e.d.
- o Met een zekere mate van follow-up,
- o In welke mate en op welke manier,
- o Of wordt een produkt alleen maar bruikbaar gebracht binnen een ruim kader van begeleidende bijeenkomsten

Als hiervan een redelijk beeld is gevormd, zou er gezocht moeten worden naar het waarom van de verschillende aanpakken. Hierbij zullen vragen aan de orde komen als:

- o Moeten inrichters en organisatoren volledig zelf de follow-up bepalen of kan een brochure of welke andere middelen ook emanciperend werken voor het publiek of voor het begeleiden van het publiek?
- o In hoeveel bochten moeten wij ons wringen om aan te sluiten bij het bewustzijn van anderen, of moeten wij samen met het publiek de werkelijkheid zichtbaar maken?
- o In hoeverre lukt het ons via toneel, film, muziek e.d. bevrijdend te werken, in die zin dat de onderdrukte aspecten in het bewustzijn sterker worden en productief in de dagelijkse werkelijkheid?
- o Stellen wij doelen voor het bereiken waarvan ons medium wel of niet voldoende geschikt is?

Via dit soort vragen zal duidelijk worden wat de groepen precies willen bereiken met hun produkties. Dit zal een discussie opleveren over het vormende karakter van onze media.

Hans van Maanen

HOE IS DE RELATIE TUSSEN FORM EN INHOUD?

(Kleine inleiding gehouden door Miel van Attenhoven - samenvatting)

- Vorm en inhoud zijn een geheel waarbinnen nu eens het ene dan weer het andere domineert.
- Willen we deze verhouding globaal bekijken kunnen we dit niet alleen vanuit de makers alleen beschouwen. Het publiek is een factor van belang bij de bepaling van vorm en inhoud. Dat publiek is geen amorfe massa, maar duidelijk te onderscheiden groepen met naam en toenaam.

Drie aspecten spelen een hoofdrol bij de bewegende wisselwerking tussen vorm en inhoud.

1. De keuze van het onderwerp

Hierbij zijn 2 benaderingswijzen van belang:

- a) de politieke: waarover moet het gaan? b.v. over werkloosheid, over reformisme, enz. Wat is van belang gezien de politieke situatie van het ogenblik waarin de producenten en hun publiek zich bevinden.

- b) de artistieke: hier speelt een mengeling van vormflitsen en ideeën met politieke reflexen.

2. Hoe voltrekt zich het proces vanaf de keuze van het onderwerp tot de afwerking van het produkt? Dit is steeds een discontinu proces, waar brainstormen en ordenen mekaar afwisselen.

Er zijn vele vormen mogelijk. Een essentiële indeling kan als volgt gaan:

- wordt er een verhaal gebruikt of is de opbouw schetsmatig (revue)?
- dokumentair karakter: het is echt gebeurd, dit hebben we onderzocht en we vertellen het verder. Hierin schuilt het gevaar van oppervlaktigheid.
- de groteske: hierin zit een subversieve kracht. Zij kan solidariserend werken.
- het pamflet: op gebalde wijze kernachtige zaken naar het publiek slingeren.
- realisme: van belang bij het geloofwaardig uitbeelden van konflikt- en strijdsituaties binnen de arbeidersklasse.

3. Hoe politiseren we de vorm?
Hoe geven we aan deze nieuwe inhoud en nieuwe

vormen? Hier staan we nog aan het begin: dit is juist de taak die voor ons ligt.

WAT GEBEURDE ER IN DE VERSCHILLENDE DISKUSSIEGROEPEN?

Hiervan geven we slechts een puntsgewijze samenvatting. Voor ieder thema waren er twee tot drie discussiegroepen, waar ieder naar keuze kon aan deelnemen. Ze werden zo samengesteld dat in iedere groep een zo groot mogelijke verscheidenheid aan producerende groepen vertegenwoordigd was. Deze discussiegroepen kwamen twee keer bij elkaar (samen ± 5 uur) op zaterdagmiddag en zondagochtend.

Wat bespraken ze?

GROEP 1: BAND MET DE ARBEIDERSKLASSE

Er waren twee discussiegroepen. Ze kwamen respectievelijk tot de volgende conclusies

Eerste groep:

Sprak in de eerste plaats over de rol van politieke meningen binnen een producerende groep.

Moet je als groep een homogene politieke opstelling hebben? Hoe kan interne samenwerking gerealiseerd worden tussen verschillende stromingen?

Dit is het eerste uitgangspunt om de band met de arbeidersklasse te kunnen aangaan en verstevigen,

Vaststelling - politieke differentiatie is niet buiten de deur te houden. Zij bestaat in de arbeidersklasse en is vanzelfsprekend terug te vinden in de culturele groepen.

- interne democratie is des te moeilijker naarmate er produktiedwang bestaat en er strijd voor het voortbestaan moet gevoerd worden: er is dan vaak tijdsgebrek om de problemen en meningsverschillen uit te discussiëren.

Standpunten: 1. Er bestaan verschillende lagen van klassebewustzijn binnen een groep

a/ Elementair bewustzijn: er moet elementaire strijd gevoerd worden - vakbondsstrijd b.v. Enkele groepen wensten dit te nuanceren: Vuile Mong b.v. vindt de vakbondsstructuren in België te veel samenwerken en de INS vindt wel dat men er moet in werken, maar zonder illusies, men zal vooral buiten de bond moeten werken.

b/ Men is het erover eens dat binnen een strijdkultuurgroep een fundamenteel anti-kapitalistisch bewustzijn moet bestaan. Men moet bereid zijn in de praktijk het kapitalisme omver te werpen en te vervangen door een socialistische maatschappij. Wie het kapitalisme zou verdedigen zal moeilijk kunnen samenwerken. Reformistische opvattingen willen we niet wenen hoewel ze moeten bestreden worden. Het beste is een samenwerkingsbasis te maken in de vorm van een platform. Nochtans is de ervaring dat de praktijk van een groep op zichzelf al een vorm van positieve selectie is.

c/ Binnen een groep moeten er rond een doelstelling verschillende anti-kapitalistische meningen kunnen samenwerken. Evenals binnen het K.F.

Het K.F.-platform is antikapitalistisch, voor een strijdkultuur en tegen een klasseverzoenende cultuur. In sommige groepen is daarover de discussie nog gaande.

Een lid van een burgerlijke kultuurgroep moet van ons solidariteit op grond van zijn sociale, loonafhankelijke positie krijgen; de instelling waar hij werkt moet als drager van burgerlijke ideologieën aangepakt worden.

Wanneer in een groep leden van politieke organisaties werkzaam zijn, dat dan de meningen van die organisaties in die groep leven.

d/ Door kontakten met arbeiders, met het publiek worden opinies en hun vormen getest, getoetst, wat naar binnen homogeniserend werkt. We moeten de arbeiders, strijdbare en minder strijdbare, bij de opbouw van de produkties betrekken, wat de band met de arbeidersklasse reëel zal bevorderen.

Tweede groep: Enkele conclusies

a/ De noodzaak om strijdervaring op te doen is duidelijk willen we ooit de band met de arbeidersstrijd concreet maken. We signaleren mogelijke verschillen in strijdervaring tussen culturele groepen die vanuit een politieke actie, visie, cultuur zijn gaan bedrijven (HTP, Boerengroep, Zuidelijk Afrikagroep) en groepen die vanuit de cultuur hun ontwikkeling hebben doorgemaakt.

b/ We constateren dat er intern bij de meeste groepen politieke meningsverschillen leven. Overal worden ervaringen opgedaan hoe dit aan te pakken. Een eenduidig recept is niet gevonden: platform, wat met de minderheidsvisie - de minderheid heeft niet per definitie ongelijk - ieder konstateerde opgelucht dat deze problemen in alle groepen leven.

c/ Vaststelling van politieke meningsverschillen tussen de KF-groepen onderling.

Hierbij wordt nogmaals benadrukt dat:

- het KF een verzameling is van groepen die alhoewel ze zich verenigen in een front toch verscheidene politieke opvattingen hebben.

- het KF is een organisatie waarin gediscussieerd en van gedachten gewisseld kan worden

- het KF kan geen politieke richting opleggen aan haar leden

- de groepen houden de volledige autonomie t.a.v. hun werk en hun politieke mening

- het KF heeft wel een aantal kollektieve belangen: ontwikkeling, verdediging en uitbreiding van de strijdkultuur

GROEP 2: VORM EN INHOUD

Het is moeilijk een nauwkeurig verslag te geven van de werkgroepen die zich tijdens de studiedagen hebben gebogen over de problemen van vorm en inhoud en hun interne verhouding, wanneer men dit

verslag moet samenstellen uit flarden van notities, half getypt en half in handschrift en kennelijk opgenomen door mensen die zich meer betrokken voelden bij de discussie zelf dan bij het notuleren ervan. Ondanks het feit dat dit verslag dus alles-behalve een getrouwe weergave zal zijn van wat er precies allemaal gezegd werd, is het toch wel een opvallende vaststelling dat deze discussies op een veel hoger niveau stonden dan vroeger en dat er een veel grotere betrokkenheid van alle deelnemers waar te nemen was. Dit wijst op een vooruitgang, een rijpingsproces dat zich binnen het Cultureel Front bezig is te voltrekken.

Uitgaande van de notulen wil ik toch proberen hier een beeld te schetsen van de problemen die tijdens deze discussies aan bod zijn gekomen.

- De grootste overeenkomst tussen de verschillende groepen blijkt zich voor te doen in de start van een project, nl. bij het opzoekingswerk. De meeste groepen doen opzoekingswerk, lezen publikaties, praten met publieksgroepen en informanten, maken analyses en konfronteren deze met hun eigen ervaringen of met ervaringen van mensen buiten de groep. Bij sommigen is elk project vanaf het begin gericht op een duidelijk gekozen publieksgroep, bij anderen - meestal de Vlaamse groepen - bepaalt de ongesubsidieerde situatie de nood om voor een zo breed mogelijk publiek te spelen en dus ook in de stukken een zo breed mogelijk thema aan te raken. Eén groep probeerde ook via improvisatie de eerste stappen naar een mogelijk project te zetten. Opvallend hierbij is dat alle groepen, op de Nieuwe Komodie na, zich in de beginfase van hun werk meer op de inhoud dan op de vorm concentreren. Op dit probleem komen we dadelijk nog terug.

- De keuze van het onderwerp van een project komt voor de meeste groepen ofwel voort uit een politieke analyse, ofwel uit de behoeften van de publieksgroep, ofwel uit een combinatie van beide. Hier valt dus weer het onderscheid te maken tussen die groepen die voor een zeer specifiek publiek spelen en daar ook voorafgaandelijke kontakten mee kunnen hebben en diegenen die verplicht zijn "zo breed mogelijk te werken".

- De vraag hoever men gaat in de inhoud die men wil meedelen, vraag waarover we reeds vroeger in het Cultureel Front diskussieerden en die we toen omschreven als "een stapje verder of geen stapje verder", kwam ook deze keer weer aan bod.

Sommige groepen kiezen duidelijk voor een doelgericht project met een lijn waarlangs het inzicht van het publiek zich ontwikkelt en die ten slotte ook leidt tot het gaan aanbieden van precieze perspectieven. Andere willen vooral een stuk informatie toegankelijk maken voor het publiek en laten de keuze van alternatieven ook aan dit publiek over; hun stellingname is dus meer impliciet dan expliciet. Binnen dit probleem bestaan natuurlijk een heleboel schakeringen en nuances: verwijzen naar het bestaan van een werklozenkomitee zoals Werk in Uitvoering bv. doet is ook een perspectief bieden zonder dat dit perspectief een globale oplossing voor alle problemen van de kapitalistische maatschappij inhoudt. Naargelang van de ontwikkeling van het Cultureel Front zal deze problematiek zeker nog verschillende keren aan bod

komen.

- De centrale problematiek tijdens deze werkgroepen was echter de verhouding tussen vorm en inhoud. Zoals reeds opgemerkt werd, bestaat er bij de overgrote meerderheid van de groepen tijdens het productieproces een opeenvolgende belangstelling eerst voor de inhoud daarna voor de vorm. Alleen de Nieuwe Komodie probeert vanaf het beginstadium beide tegelijkertijd te ontwikkelen. Andere groepen merkten hier tegenover op, dat wanneer je vanaf het begin je vorm vastlegt, dit je soms kan verhinderen bepaalde dingen te vertellen die belangrijk zijn, maar die in die vorm niet passen; op dat ogenblik vonden ze, dat je naar nieuwe vormen moest gaan kunnen zoeken vermits elke inhoud toch in verschillende vormen kon weergegeven worden. Hierbij rijst nochtans de vraag of je bij het gebruik van een andere vorm ook aan je inhoud niet iets wijzigt. Een bepaald gegeven op een realistische of op een groteske wijze weergegeven, blijft dat in beide gevallen wel echt hetzelfde gegeven? En hier zaten we dan meteen midden in de problematiek gedompeld van dat ene zo veel gebruikte zinnetje "vorm en inhoud zijn één". Is dit een holle slogan of bevat deze zin een grote waarheid en zo ja, is er dan eigenlijk niet iets mis met de praktijk van verschillende groepen? Uiteindelijk kan je er niet omheen; vorm en inhoud zijn één of zouden het moeten zijn, wat nog niet wil zeggen dat werken aan de inhoud ook niet automatisch betekent werken aan de vorm. Vorm en inhoud zijn binnen de burgerlijke kunsttheorieën steeds als gescheiden fenomenen beschouwd geworden en ook wij redeneren meestal in die termen: dat is weer één van die hinderlijke aspecten van die burgerlijke wereld waarvan wij ons tot nog toe niet hebben weten te bevrijden. Nochtans is het voor de strijdcultuur - wil zij ooit tot een echte waardevolle cultuur uitgroeien - van enorm belang dat er een nieuwe synthese tussen vorm en inhoud tot stand zou komen. Op het eerste gezicht zou men kunnen zeggen: "met de inhoud zijn we klaar, laat ons nu maar even aan de vorm gaan denken", maar deze ontwikkelingslijn, leidt m.i. tot het behoud van de scheiding tussen vorm en inhoud. Vanaf nu zou er binnen de strijdcultuur een bewuste inspanning moeten worden gedaan om deze synthese tot stand te brengen, wat in de eerste plaats een andere werkmethode veronderstelt, die vanaf haar eerste stappen de dialectiek tussen vorm en inhoud als voornaamste principe heeft. Deze discussie over vorm en inhoud haalde meteen paar andere problemen naar de voorgrond: het zoeken naar een andere werkmethode wil eigenlijk zeggen: "je ook bezighouden met de ontwikkeling van je vak en je medium". Terwijl iedereen in theorie volmondig de noodzaak hiervan toegaf, kwamen er anderzijds toch opmerkingen in de aard van "een te grote vakbeheersing doet je afdwalen van dat waarmee je bezig bent" en "doorgedreven vakkenis remt de inhoudelijkheid af". Deze vrees moet m.i. opgeheven worden: het is duidelijk dat je met goeie acteurs beter kunt overbrengen wat je wil zeggen dan met slechte acteurs. Ten slotte weten we toch waar we staan op dit ogenblik. Het bewustzijn van onze eigen situatie en van onze eigen ervaringen moet een garantie vormen om een

té groot accent op het inhoudelijke niet plots te doen omslaan in een totale concentratie op het vormelijke en op de vakkenis. Nochmaals: het komt erop aan de dialektiek tussen vorm en inhoud te laten spelen en bewust naar een synthese te streven.

Heel deze problematiek opent m.i. een nieuw terrein voor het Kultureel Front en roept nieuwe vragen op die wij tot nog toe uit de weg gegaan zijn nl. de volgende. Volgens mij - maar dat is zeker binnen het Kultureel Front nog niet uitgediskussieerd - bevat de "strijdkultuur" twee vleugels, nl. de vleugel van diegenen die hun produkten rechtstreeks ten dienste willen stellen van de strijd van de arbeidersklasse en de vleugel van diegenen die dit niet op een zo expliciete manier willen doen, maar die nochtans ook met de burgerlijke cultuur gebroken hebben en in hun opzoekingswerk in feite mee de wegbereiders zijn van een nieuwe socialistische cultuur. Globaal genomen is deze tweede vleugel meer bezig met de verrijking van zijn vakkennis dan de eerste vleugel en m.i. zouden beide kunnen winnen uit een groter contact met elkaar: ook hier de dialektiek laten spelen om de synthese te bereiken. Dit veronderstelt echter dat het Kultureel Front zich meer open stelt voor deze tweede groep of - meer nog - een aantal stappen zet waardoor we deze mensen meer naar ons kunnen toehalen.

Indien we konsekwent de probleemstelling i.v.m. vorm en inhoud zoals ze op de studiedagen aan bod kwam doordenken, betekent dat m.i. een belangrijke stap voorwaarts voor de strijdkultuur. De verschillende groepen gaan niet van de ene op de andere dag hun werkmethode veranderen, maar er is een duidelijk gevoel van onvoldaanheid met het huidige werk, er is het bewustzijn dat de praktijk van het vak moet uitgediept worden, dat "kultureel" studiewerk moet gebeuren, dat geëxperimenteerd moet worden met verhalen en personages uit heden en verleden enz. enz. Met andere woorden: op deze studiedagen is het Kultureel Front zich bewust geworden én van de armoede én van de potentiële mogelijkheden van de Strijdkultuur en dit bewustzijn is de eerste stap om deze armoede in rijkdom te veranderen, om deze potentiële mogelijkheden te gaan uitbuiten.

GROEP 3: DE VORMINGSFUNKTIE VAN DE STRIJDKULTUUR

De discussiepunten waar deze groep zich gedurende het studieweekend mee heeft bezig gehouden.

- wat is het verschil tussen de vrije opvoeringssituatie en de onderwijs/vormingssituatie?
- wat is het verschil in werking van je produkt als vormende activiteit of aansluitend bij strijdmomenten?
- welke funktie heeft je produkt in de klassenstrijd?
- hoe ver ga je met begeleiding? kun je die niet beter overlaten aan de organisatoren? wat is de grens?
- hoe zie je je funktie als cultuur-maker? als kunstenaar of als vormingswerker?
- wat hebben de twee nivo's van pedagogie, de agitatoriese en de vormende, voor invloed op de discussie? wat is in beide gevallen het perspectief?

tief?

- wat is het doel van je aanbod? hoe verwerk je dat in de verschillende onderdelen van je werk?
- hoe is de verhouding tussen je artistiek produkt en de discussie?
- hoe kun je doelen formuleren die op je eigen terrein binnen het bereik van je middel, liggen?
- is je doel informatieoverdracht, of het tonen van situaties en maatschappelijke mechanismen, of heeft het toneel ook een subjektieve werking?
- wat voegt het begeleidingswerk daaraan toe?
- hoe meet je het effect van je werk, niet alleen in de discussie na de voorstelling maar op langere termijn, welke invloed het heeft op de ontwikkeling van het maatschappelijk bewustzijn, in hoeverre werkt het politiserend?

Allereerst een inventariserende ronde hoe elke groep de begeleidende activiteiten om het eigenlijke produkt aanpakt.

Proloog

De begeleidende activiteiten zijn per produktie verschillend (er staan 9 produkties op het repertoire) en hangen o.m. af van het soort publiek, de bereikbaarheid van het publiek, en de mate waarin het publiek nauwkeurig is afgeperkt en omschreven. De zg. "grote" produkties bv. gaan voor een breed publiek, waarin veel verschillende groeperingen vertegenwoordigd zijn kunnen, en vaak in een vrije situatie. Begeleiding is dan meestal beperkt tot een voorgesprek met de organisatoren, de discussie na de voorstelling en schriftelijke informatiematerialen bij de voorstelling. De zg. "kleine" produkties zijn vaak specifiek gericht op een doelgroep, bv. werkende jongeren, scholieren of onderwijskader, en de voorstellingen vinden meestal plaats in een bepaalde kontekst, bv. de onderwijssituatie. Hier is dus veel meer begeleiding mogelijk. De meest intensieve begeleiding wordt tot nog toe gegeven aan de werkende jongeren-programma's, drie in totaal waarvan één voor eerstejaars werkende jongeren en twee voor tweede-jaars. De begeleiding bestaat uit een voor- en nagesprek met de vormingsleiders, een discussie met de werkende jongeren na de voorstelling, en een begeleidingsbrochure met voor het eerstejaars-programma suggesties over de invulling van het projekt waarbinnen de voorstelling kan vallen, en voor de tweedejaars-programma's, die met een tussentijd van vier weken gespeeld worden, richtlijnen voor het tussenliggende projekt. Deze suggesties worden met de vormingswerkers besproken, de projekten worden bekeken op politieke visie en inhoud, om zo te kunnen discussiëren over de politieke inhoud van het vormingswerk. Het blijft bij suggesties, expliciet bemoeien met de programmering gebeurt niet. Voor vormingswerkers worden verder nog simulatiespeltrainingen georganiseerd, die er zowel op gericht zijn om de vormingswerkers middelen in handen te geven om in hun praktijk te gebruiken, als om de discussie te voeren over de inhoud en het doel van het vormingswerk en de relatie tussen doelstelling en middel. De vormingswerkers leren het simulatiespel te hanteren en een begeleider van Proloog is aanwezig bij de uitvoering van één zo'n

spel met werkende jongeren.

Werk in Uitvoering

Aan de voorstelling voor werkende jongeren wordt een extra leermoment toegevoegd door met de werkende jongeren te praten, een simulatiespel te doen of liedjes te maken. Door dezelfde middelen te hanteren als W.i.U. zelf (liedjes) blijken moeilijk bespreekbare zaken opgeroepen te kunnen worden en situaties duidelijk te worden. Het doel is om de werkende jongeren te leren om op dezelfde manier als W.i.U. dingen aan de kaak te stellen. Afhankelijk van de afstand komen de mensen van W.i.U. tot twee keer toe terug om zowel de inhoud als de techniek van het eerder vertoonde programma over te dragen.

Van te voren wordt een voorgesprek gehouden met de vormingswerkers over hoe het centrum funktioneert, hoe de voorstelling in het programma past en wat voor soort groep het is, wat de specifieke problemen zijn. Soms wordt een liedje aangepast aan de situatie in zo'n centrum, wat een discussie kan uitlokken en het probleem veralgemeniseert. Het is de bedoeling om een aparte groep op het nawerk te zetten, een brochure is op een sociale akademie in voorbereiding.

Het nawerk is moeilijker na voorstellingen in openjongeren-centra of buurthuizen. Het publiek komt daar niet zo regelmatig als op vormingscentra en is daarom niet altijd even gemakkelijk te organiseren. In Groningen zijn echter wel op tien verschillende buurtcentra in arbeidswijken het werkloosheidsprogramma als projecten gegaan.

Een aantal leden van Werk in Uitvoering zijn werkzaam als vrijwilliger in buurthuizen en verrichten op die manier "informeel" nawerk.

De Voortzetting

De Voortzetting heeft nog maar weinig ervaring op scholen. Zij houdt zich daarom intensief bezig met voorgesprekken met docenten en scholieren om zo het stuk "Bontekoe" in te passen in een project met multi-disciplinaire opzet. Daarvoor is een begeleidingsbrochure in de maak met suggesties voor een dergelijk project (o.a. rollenspelen). In de discussie na afloop van de voorstelling probeert men het onderwerp te betrekken op de situatie van de toeschouwers.

Soms blijft het praten naar een aanleiding van een 17e-eeuwse allegorie wat te abstract en is het ontbreken van een (organisatie) perspectief in de discussie een groot gemis gebleken. Het blijft voor de voortzetting belangrijk te laten zien dat het geïntegreerd les-geven noodzakelijk is voor een juiste informatieoverdracht; en wil daarom naar aanleiding van de voorstelling komen tot een project.

Vuile Mong

Zij hebben niet de mogelijkheid om in vormingscentra te spelen en door de vele voorstellingen en ander werk ernaast heeft men derhalve niet of nauwelijks de mogelijkheid om aan begeleiding te doen. Men voelt zich niet kapabel om na de voorstelling een discussie te voeren en zelf begeleidingsmateriaal te leveren.

Daarom maken ze graag gebruik van materiaal van anderen.

Het grootste deel van het publiek dat momenteel bereikt wordt is vaak erg goed op de hoogte van de problematiek die gebracht wordt en dat maakt dat begeleiding minder noodzakelijk is. Bovendien heeft men veel goede contacten met actiegroepen en komitee's die zelf voor de nawerking kunnen zorgen.

Voor de situatie in België in het algemeen geldt dat de repressie veel groter is en van gemeente tot gemeente er andere regels zijn m.b.t. vergunningen om op te treden.

Het Trojaanse Paard

Voor Het Trojaanse Paard geldt ongeveer dezelfde situatie en komt alles neer op de discussie na de voorstelling.

De Nieuwe Komedie

De Nieuwe Komedie heeft drie jaar moeten knokken om intern meer duidelijkheid te krijgen. Nu dat min of meer gelukt is, is de begeleiding van voorstellingen echter nog weinig ontwikkeld. Het volgende seizoen zal geprobeerd worden daar meer aandacht aan te besteden en probeert men tot de ontwikkeling van een simulatiespel te komen. Ook zal er een brochure gemaakt worden die voor scholieren mogelijkheden tot actie aangeven en probeert aan te sluiten bij hun eigen acties en activiteiten.

Verder moet men als subsidievoorwaarde voldoen aan grote teaterproducties waar begeleiding vrijwel onmogelijk is en zelfs de discussie na de voorstelling moeilijk te voeren valt.

Het Amsterdams Stadsjournaal

Hun doel is: andere informatie te geven dan door de media verstrekt wordt. De eerste drie journaals zijn gemaakt op ideeën uit de groep zelf. Er is toen geprobeerd om de vertoningen van de films te begeleiden, maar ze waren te abstract en te moeilijk.

Vandaaruit ontwikkelde zich de meer doelgroep-gerichte film. Dat wil zeggen: samenwerking met specifieke, probleemgerichte groepen die zelf de distributie en begeleiding kunnen verzorgen, zoals bijvoorbeeld een werklozenkomitee. Het vinden van dergelijke samenwerkingsverbanden blijft voor het Amsterdams Stadsjournaal een moeizaam proces. In een later stadium zijn er nog wel groepen zelf naar hen toegekomen om te informeren of er over een bepaalde problematiek een film gemaakt kon worden.

Wanneer men met zo'n groep in zee gaat duurt de voorbereiding 3 à 4 maanden en heeft men een intensief contact met elkaar. In die periode wordt gediscussieerd over doelstelling en visie en heeft de doelgroep inspraak bij het maken van het scenario en de montage. In het begin is men met de vertoningen zelf meegereisd om de begeleiding te verzorgen, maar bij gebrek aan geld (en dus aan mensen) was dat niet meer mogelijk. De contactgroep die aan de voorbereiding heeft meegewerkt neemt dan de distributie en begeleiding op zich.

Het probleem dat dan om de hoek komt kijken is dat de producenten geen controle meer hebben over de werking van het produkt. Bij eventuele verschillen in opvattingen tussen de contactgroep en de makers kunnen de laatsten in de begeleidingsmomenten niet meer aan bod komen; men heeft het produkt uit handen gegeven.

De keuze van de publieksgroepen bleek niet in alle gevallen een bewuste keuze van de verschillende groepen. Het is vaak een historisch gegroeide keuze met alleen een verandering van inhoud. Zo speelde Proloog bijvoorbeeld voor jongeren, maakte vervolgens een keuze ten gunste van de onderdrukten in deze maatschappij en daar behoren de jongeren nou eenmaal toe. Ook hangt de keuze samen met de subsidie-eisen waar sommige groepen met handen en voeten aan gebonden zijn (bijv. de Nieuwe Komedie of GLTwee). De keuze van Het Trojaanse Paard daarenboven wordt in belangrijke mate bepaald door datgene wat als politiek item op dat moment het meest aktueel is en is ook erg afhankelijk van de mogelijkheid tot het organiseren van dat publiek voor een specifieke inhoud; ofwel, bestaan er organisatiekaders die je aan je vereiste aantal voorstellingen kunnen helpen. (Bij de vakbond in principe wel).

De voorgesprekken voordat de produktie uit is en gespeeld wordt hebben bij de verschillende gezelschappen verschillende functies: maar wordt vaak ook bepaald door een gebrek aan mankracht!

1. het is een toetsmogelijkheid m.b.t. de interesses van het publiek en het peilen van het bewustzijnsnivo t.a.v. het gekozen of nog te kiezen thema;
2. het verkrijgen van informatie over de situatie van de mensen waar je voor denkt te gaan spelen
 - wat is er aan de hand op die school, waar kunnen we in de discussie het best op in spelen.
3. gesprekken in verband met de akwisitie.

De discussie na de voorstelling.

Ook al gebeurt het in de praktijk niet in alle gevallen, toch is iedereen het er min of meer over eens dat de discussie met het publiek in principe door de totale groep, die de verantwoordelijkheid voor een produktie draagt, gedaan moet worden. Meer mensen weten tenslotte meer dan één. Dit vereist echter wel een zekere basis-ondergrond van de totale groep, scholing en evaluatie zijn daarom geboden.

De discussie heeft tot doel: 1. het gelegenheid geven tot reactie 2. algemene informatie geven, verbanden leggen 3. de inhoud van het stuk uitwerken in strijdmogelijkheden binnen de konkrete situatie van het publiek van die dag. Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat niet alle groepen deze weg bewandelen.

Sommige zien plenaire discussies absoluut niet zitten: te groot aantal mensen, men komt niet aan het woord of de groep kan het niet hanteren. Andere zien de plenaire discussie na afloop van een

voorstelling op bepaalde momenten als absoluut noodzakelijk: men heeft dan de mogelijkheid om ervaringen uit te tillen boven het individuele beleven; voor het publiek biedt het de mogelijkheden om te ontdekken wie de mensen zijn van wie je het hebben moet als je iets wilt organiseren. Zo zullen mensen bijeen in een bedrijfsbezetting samen verder moeten en niet in groepjes.

Men verschilde ook van mening over het feit of er nu wel of niet eigenlijk verbale moeilijkheden waren met werkende jongeren in een discussie na de voorstelling.

De nawerking.

De nawerking kan geschieden door discussies, begeleidingsgesprekken naderhand, brochures enz. Samenvattend hierover kan men stellen dat de mate waarin en de vorm waarin aan nawerking wordt gedaan, bepaald wordt door:

- de politieke opvattingen van de betreffende groep
- de subsidievoorwaarden waaraan men moet voldoen en de grootte van die subsidie i.v.m. mankracht e.d.
- de ontwikkeling en ervaring van het gezelschap
- de capaciteiten in het gezelschap
- de interne organisatie van het gezelschap (arbeidsdeling)
- schattingen over de mogelijkheden van het publiek
- opvattingen over je rol daarin als kulturele organisatie.

Tot slot nog een aantal opmerkingen die geenszins de pretentie hebben al het zinnige wat in deze studiedagen besproken is geweest samen te vatten en beslist geen volledige afronding van het onderwerp mag heten. Daarvoor zijn er nog te vele discussiepunten blijven liggen, die in de nabije toekomst nog aangepakt dienen te worden.

Vorming en vormingsteater zijn niet in staat zelfstandig een stuk strijd te maken. Wel kunnen ze aansluiten bij de ervaringen van het publiek, deze verbreden, veralgemeniseren en proberen hierin een organisatorische perspectief aan te bieden. Hoever men hierin gaat (vakbonden, politieke organisaties) hangt af van je publiek en je keuzes. Je mogelijkheden worden bepaald door de stand van de klassenstrijd, d.w.z. door de mate van strijdervaring bij je publiek. Hoever je hierin wilt gaan bepaalt gedeeltelijk ook de mate waarin je de begeleiding kan overlaten aan de organisatoren. Het probleem van georganiseerd zijn in de vakbond al of niet stelt zich in België veel minder, omdat de organisatiegraad van de arbeidersklasse daar veel hoger ligt.

De cultuurproducerende groepen, die toch hetzelfde werk doen, worden in de praktijk nauwelijks in een bepaald verband gebruikt. De verspreiders, de organisatoren, zouden tot een soort organisatie moeten kunnen komen om meer gericht het verspreidingswerk en begeleidingswerk aan te kunnen pakken.

De keus voor één bepaalde publieksgroep (bijv. Werk in Uitvoering met werkende jongeren) heeft tot voordeel dat je optimaal op de hoogte kunt zijn en dat je dan ook volledig aan kunt sluiten op de

specifieke situatie; dat je ook met de vorm (bijv. popmuziek) geheel kan aansluiten op de ervaringen en voorkeuren van je publiek.

Voor meerdere groepen spelen (bijv. Proloog) heeft tot voordeel dat ze de wisselwerking kan onderkennen die de problemen van de verschillende publieksgroepen hebben (wat heeft bijvoorbeeld de strijd van werkende jongeren te maken met die van onderwijzers of soldaten).

Een paar konklusies

1. Het Cultureel Front (en ook het blad) moet gebruikt gaan worden voor een onderzoek naar methoden en effect van de nawerking. Regelmatiger en planmatiger verslag van de gezelschappen over hun werkwijze.
2. De gezelschappen moeten meer kennis nemen van elkaars werk.
3. Er zou (eventueel ook in het blad) wat meer van gedachten gewisseld moeten worden over de manier waarop de groepen het werk verdeeld hebben (m.b.t. integratie, arbeidsindeling, verhouding acteurs - soc. pedagogen enz.)

PLENAIRE SLOTDISKUSSIE

De plenaire slotdiskussie werd hoofdzakelijk in beslag genomen door het voorlezen van de konklusies. De aansluitende discussie was duidelijk ontoereikend.

Een paar opmerkingen isoleren we echter, zij het enigszins kras.

- Niet de vorm op zichzelf is bepalend. Beschouw daarbij steeds het kader waarin een bepaalde vorm gebruikt wordt. Als het kader (een aktie, een scholingssituatie, vakbondsvergadering) politiserend werkt zal de vorm de invloed ervan ervaren. (Laurens van W.I.U.)

- Popmuziek is niet identiek aan commerciële muziek. Hij is nu vaak vercommercialiseerd maar is in oorsprong ontstaan uit een revolterende jeugdbeweging. (Rein van W.I.U.)

- Vorm en inhoud zijn één. We moeten de scheidingen die de burgerlijke ideologie ons opdringt bestrijden (bv. de scheiding tussen geest en emotie, tussen vorm en inhoud). Optimaal zullen we een volkomen versmelting tussen vorm en inhoud nastreven. We moeten nog veel uitproberen, maar we mogen nooit de vorm als een truuk, een verpakking beschouwen.

De armoede van het instrument ligt in het verkeerd aanwenden van de dialektiek tussen vorm en inhoud. Het is een verkeerde stelling dat knap acteurspel of uitzonderlijke montagetechniek in de film bv. de inhoud in de weg zouden staan.

Knappe technieken moeten juist gebruikt worden. De politieke inhoud ervan moet verdiept worden, waardoor in het totaal de kwaliteit verhoogd wordt. (Marianne van H.T.P.)

- Wat is klasseverzoenende cultuur? De term is een beetje misleidend. Bedoeld wordt een cultuurprodukt dat bij het behandelen van een probleem als uitgangspunt neemt: het ligt in de mens in plaats van aan de maatschappelijke verhoudingen (bv. gevangenissen bestaan er om de agressie in te tomen, de vrouwenproblematiek bestaat door de intolerantie tussen man en vrouw). Het zou de voorkeur verdienen van burgerlijke cultuur te spreken. (Rik van Proloog)

- Het is een taak voor de strijdkultuurproducenten politiek actief te zijn t.o.v. de producenten uit de burgerlijke cultuur: we moeten proberen die mensen te radikaliseren, niet alleen op hun loonsituatie, maar ook op hun situatie binnen autoritaire structuren (denk aan de staking op studio Herman Teirlinck) of op hun ideologische functie. (Miel van H.T.P.)

- Onderzoek naar de ontwikkelingen van het bewustzijn, van de opvattingen bij de publieksgroep zou een belangrijk oogmerk van het K.F. kunnen zijn. Studenten Dramaturgie kunnen bv. concreet onderzoek doen hoe thema's aankomen die door de strijdkultuur worden aangedragen. Ook naar de pedagogische aspecten zou dit kunnen gebeuren. (Alex van Caspel)

PERSPEKTIEVEN

Tot daar dit ontoereikend verslag. Toch moet het mogelijk zijn voor de niet-deelnemer zich een beeld te vormen van de wijze waarop de Strijdkultuur tracht zich theoretisch te versterken. We zullen in de toekomst trachten deze werkwijze verder te ontwikkelen. De komende studiedagen gaan we proberen zo methodisch mogelijk een werkstuk (een film) in al zijn aspecten te ontleden. Met de bedoeling om specifiek de relatie "vorm en inhoud" met "de band die de strijdkultuur met de arbeidersklasse wil opbouwen" voor onszelf en voor anderen duidelijk te maken.

Er zal getracht worden uit de veelheid van ervaringen

van de zeer verschillende groepen tot algemenere vaststellingen te komen bij de beantwoording van vragen: hoe werken onze produkten en beantwoordt die werking aan de bedoeling?

**De volgende studiedagen vinden plaats in Trefcentrum POSJET op 20 en 21 november.
Wie inlichtingen wil: Hans van Manen, Rechtenstraat 72 Breda Tel. 076/65 72 61**

STICHTING TEJATERGROEP GENESIUS

Een introductie

Tejatergroep Genesis is in augustus 1972 opgericht door 1 professionele regisseur en 10 toneelspelers, afkomstig uit studenten- en amateurtoneel. De eerste 3 seizoenen brachten we enerzijds meespeel-kindertoneel, met als doel de creativiteit en fantasie van kinderen te stimuleren, anderzijds moderne eenakters voor volwassenen. (Pinter e.d.).

In mei 1975 vond de eerste koerswijziging plaats: we besloten zo veel mogelijk de nieuwe produkties zelf te maken, te richten op een duidelijke publieksgroep en onderwerpen te kiezen uit de eigen situatie van die publieksgroep. Zo ontstonden "Daar praat je niet over" (gebaseerd op het Duitse "Darüber spricht man nicht" van "Rote Grütze") voor het lager onderwijs, en "Ik ben geen kind meer" voor de middenklassen van het voortgezet onderwijs. Beide stukken gaan over seksualiteit. Tijdens de repetities voor beide produkties bleek, dat we inhoudelijk bepaald nog niet op één lijn zaten. De discussie ging vooral over de vraag, of seksualiteit al dan niet in verband gebracht moest worden met de maatschappelijke verhoudingen. We kunnen stellen, dat op beide eindprodukten de niet-politieke richting de meeste invloed heeft gehad.

Bij de discussies over de lijn voor het seizoen 1976-77 bleken de verhoudingen gewijzigd. Besloten is, dat in komende produkties duidelijker dan tot nog toe ook op de maatschappelijke structuren, waardoor het gedrag van mensen beïnvloed wordt, wordt ingegaan.

Hoe dat precies moet, welk politiek perspectief je leerlingen binnen met name het lager onderwijs kan geven, is een vraag, die nog veel studie en discussie vereist.

Dat is ook een van de redenen waarom we ons willen aansluiten bij het Kultureel Front - te leren van groepen, die wat dat betreft verder zijn dan wij.

Daarnaast willen we ons actief gaan bezighouden met de belangenbehartiging van het vormings-toneel. Ook daarvoor vinden we aansluiting bij een organisatie als het Kultureel Front belangrijk.

adres: Kleine Bergstraat 5
Groningen

tel: 050-71 42 71

"Werk in Uitvoering" speelt "Weggewerkt"

WERK IN UITVOERING en GENESIUS SUBSIDIE DANKZIJ STRIJD

Op 29 september maakten de overheden bekend dat ze zowel Werk in Uitvoering als Genesis, twee Groningse groepen, allebei lid van het Kultureel Front, subsidie zouden toekennen. Respektievelijk 350.000 en 240.000 gulden waarvan 60% door het ministerie van CRM wordt betaald en 40% door de plaatselijke instanties zoals de provincies en de steden uit het noorden.

Werkelijk op de valreep dus, want W.i.U. had besloten zonder deze subsidie niet meer verder te werken na 1 oktober omdat de materiële perspectieven werkelijk te bar waren. Genesis zou er op 1 januari mee opgehouden zijn.

We kunnen zonder overdrijving beweren dat de beweging voor uitbreiding van de Strijdkultuur hier een overwinning behaalde. Sinds de ondersteuningsdag voor de Internationale Scene in mei '75 in Rotterdam maar vooral tijdens de aktie voor Proloog, Nieuwe Komedie en GLTwee op 31 januari '76 is Werk in Uitvoering uitermate actief geweest. Door optredens in het teken van de aktie te zetten en de strijd voor zijn eigen bestaan aan de strijd voor uitbreiding van de Strijdkultuur te koppelen. Zo waren en zijn zij zeer actief in de ondersteuning van GLTwee (doen mee aan de 1% aktie - 1% van hun ge-

subsidieerde salaris staan ze af aan GLTwee - ze organiseren kollekte's en voeren propaganda). Terwijl ze toch ook voor zichzelf aan de gang gingen: o.a. een grandioos geslaagde strijdavond met "Weggewerkt" op 25 september in Groningen voorafgegaan door een kulturele guerilla in de stad (instant-optredens) met een kollekteopbrengst van meer dan 1.000 gulden. Een manifestatie in de RASA in Utrecht op 30 september - maar toen was het goeie nieuws als binnen - dus dat werd een feest. Hetzelfde geldt voor Genesis die juist gedurende de laatste maanden een enorme aktiviteit ontplooi. In september en oktober speelden zij niet minder dan 56 voorstellingen en dat terwijl er omwille van de sombere subsidievooruitzichten enkele mensen de groep verlieten. Overal spelen zij met groot succes hun twee kinderstukken over seksualiteit: "Daar praat je niet over" (7-12 j.) en "Ik ben geen kind meer" (13-17 j.).

De subsidiëring opent voor beide groepen totaal nieuwe perspectieven, nu ook op systematische professionele wijze. En de Strijdkultuur behoudt twee veelbelovende groepen. Het Kultureel Front wenst ze allebei veel succes toe en hoopt regelmatig over de voortgang van hun aktiviteiten te kunnen berichten.

Dit alles mag ons echter niet de valse indruk geven dat "alles wel recht komt". De strijd gaat verder. Tegen beknotting en voor uitbreiding van de Strijdkultuur.

Vooraf GLTwee, maar ook Aktiverend Volksteater, De Voortzetting, de Kritiese Filmers, Wederzijds,

het Konsumententoneel en het Boerentoneel zijn op verre na niet uit de moeilijkheden. Hoe onze lezers en sympatisanten daarbij kunnen helpen wordt in de volgende twee pamfletten van het Landelijk Komitee voor Politieke Vorming en Aktie, die naar aanleiding van de recente gebeurtenissen werden verspreid, aangetoond.

Strijdbaar koor tegen het "Beleid"
Op de Anti-Cultuur REM
MANIFESTATIE 29 mei 1976

Anti-Cultuur REMDEMONSTRATIE
29 mei 1976

GLTwee op de Anti-Cultuur REM
MANIFESTATIE 29 mei 1976

Jonge Strijdkulturfan op de Anti-Cultuur-
remdemonstratie op 29 mei 1976

GLTwee op de Anti-Cultuur REM
MANIFESTATIE 29 mei 1976

Anti-Cultuur REMDEMONSTRATIE
29 mei 1976

Aan alle bezoekers van de manifestatie van Werk in Uitvoering in Utrecht dd. 30 september 1976.
Aan Van Doorn en de heren van CRM.
Aan de pers
Aan allen die de Strijdkultuur ondersteunen.

Het landelijk comité voor politieke vorming en actie stelt nu al jarenlang: **"Subsidie is een recht"**

We zijn dan ook zeer verheugd dat de Groningse politieke vormingsgezelschappen "Werk in Uitvoering" en "Genesisius" een volledige subsidie hebben verkregen voor het komend jaar. Ze hebben, samen met hun publiek en met de steunkomitee's, voor dit recht geknokt. Hun werk is een stuk strijd tegen de werkeloosheid, tegen het afwentelen van de crisis op de rug van de arbeidende klasse. Dat dit begrepen wordt hebben ze de afgelopen jaren bewezen, door hun succesvolle voorstellingen, door de kontakten met hun publiek. Om hun werk te laten voortbestaan hebben ze ook moeten strijden en zullen ze moeten blijven strijden. Samen met het publiek, dat niet heeft willen toestaan, dat Werk in Uitvoering en Genesisius moesten verdwijnen.

Maar, in dit land zijn er nog meer van zulke groepen. GLTwee, het Aktiverend Volksteater, de Voortzetting, de Kritiese Filmers, Wederzijds, het Konsumententoneel en het Boerentoneel kunnen dezelfde "geloofsbriefjes" overhandigen. Ook zij kunnen bogen op succesvolle voorstellingen, veel ervaring, jarenlange kontakten met het publiek en een even lange strijd om subsidie. In dit rijtje neemt GLTwee een bijzondere plaats. Vier jaar lang had zij subsidie, speelde voortreffelijke voorstellingen en bouwde kontakten met het publiek op, waar menig gezelschap jaloers op kan zijn. Haar subsidie werd ingetrokken.

EIS SUBSIDIE VOOR GLTwee

GLTwee krijgt in het seizoen '76 - '77 geen subsidie van CRM. Daarmee heeft minister Van Doorn een konkrete stap gezet op de weg naar de realisering van zijn plannen. Wat die plannen inhouden weten we zo langzamerhand wel: het terugdringen van de gezelschappen in hun regio's, beknotting of opheffing van bestaande gezelschappen en geen geld voor nieuwe initiatieven.

Het afgelopen jaar zijn de plannen van Van Doorn scherp aangevallen. Niet alleen door de Raad van de Kunst, de Vakbonden en de andere vormingsgezelschappen, maar vooral ook door het publiek van het politiek vormingsteater, dat op 31 januari met ruim 8000 man in Utrecht een massale steun aan het vormingsteater toonde en de plannen van de minister afwees.

GLTwee is nu het zwaarst getroffen door het beleid van CRM. Maar als Van Doorn de kans krijgt zullen andere gezelschappen snel volgen - voor zover die nu al niet te maken hebben met het kortwieken van hun begroting.

Van Doorn, minister van CRM, noemt dit alles "verdelende rechtvaardigheid". Hij stelt dat hier een groep moet verdwijnen om daar een andere te kunnen subsidiëren. Er is tenslotte niet genoeg geld.

Het comité stelt: dit is verdelende onrechtvaardigheid. Er wordt op CRM (en op andere ministeries) bezuinigd om het kapitaal zijn winsten te laten vergroten. De krisismakers worden beschermd en vertroeteld.

De arbeiders "mogen" de lasten dragen, door de aantasting van hun lonen, door de werkeloosheid en nu ook door de beknotting van hun cultuur, de Strijdkultuur.

Van Doorn legt zich bij deze bezuinigingspolitiek neer.

Het comité niet.

Het eist van Van Doorn: volledige subsidiëring van de cultuur van de arbeidersklasse, de strijdkultuur, in plaats van bezuinigingen (d.w.z. subsidiëring van de winsten van het kapitaal).

Het landelijk comité voor politieke vorming en actie zal dus haar strijd voortzetten onder de leuzen: **"TEGEN DE BEKNOTTING,
VOOR UITBREIDING VAN STRIJDKULTUUR"**

In de loop van de komende maanden zal het comité vele plaatselijke en landelijke manifestaties organiseren. Deze zullen duidelijk maken hoe diep de strijdkultuur geworteld zit in de arbeidende klasse.

Het comité nodigt iedereen uit mee te werken en te strijden in al deze acties voor het behoud van een essentieel stuk strijdkultuur.

Het landelijk comité voor politieke vorming en actie

sekretariaat: Willemstraat 72, Eindhoven
tel. 040 - 51 02 36

We zullen ons niet bij deze ontwikkelingen neer moeten leggen: subsidie is een recht en geen gunst. Op grond van haar jarenlange ervaring met het spelen voor scholieren, werkende jongeren, ex-mijnwerkers en anderen claimt ze dat recht. En de steun die ze nu ondervindt, met name van dit publiek, zal er voor zorgen dat GLTwee zal blijven vechten voor haar voortbestaan. Daarom doet GLTwee binnenkort ook bij de minister een nieuwe subsidieaanvraag voor het seizoen '77 - '78.

Ondertussen zijn de medewerkers van GLTwee vanaf 1 september voor hun levensonderhoud aangewezen op de WW. Dit betekent echter niet dat GLTwee niet zal spelen. Integendeel! Elke gespeelde voorstelling zal een bewijs zijn van het bestaansrecht van dit gezelschap. Op het repertoire staat de succesvoorstelling "Alles liever dan op straat staan?" en een nieuwe voorstelling die al klaar is en binnen afzienbare tijd uitgebracht zal worden.

Om de strijd voor subsidie en tegen de beknotting van het vormingsteater te kunnen voeren is natuurlijk betrekkelijk veel geld nodig: voorstellingen kosten geld, porti, telefoon, kortom alles wat voor de aktie nodig is kost geld. Maar we mogen niet toelaten dat Van Doorn GLTwee van de tafel veegt. Door een beperkte en snelle aktie is al een bedrag van 20.000 gulden bijeengebracht. Om werkelijk goed van start te kunnen gaan heeft GLTwee op zeer korte termijn nog zo'n 10.000 gulden nodig. Op iets langere termijn zou er dan nog zo'n 20.000 gulden bijeengebracht moeten worden voor een effectieve overbrugging naar het volgende seizoen.

Je kunt deze strijd op een aantal manieren ondersteunen:

- door geld te storten op giro 3432734 tnv penningmeester vereniging GLTwee. Geef dit giro-nummer ook door aan anderen.

- door voorstellingen van GLTwee te organiseren. Neem over de mogelijkheden en voorwaarden contact op met GLTwee.

- ben je lid van een vakbond of politieke partij, dring er dan op aan dat je organisatie - zo mogelijk ook landelijk - steun betuigt aan GLTwee. Neem ook hierover even contact op met GLTwee, zodat alle steun kan gebundeld worden.

- door deel te nemen aan het werk van de steunkomitees voor politieke vorming en aktie, die voortdurend een belangrijke rol spelen in de verdediging van het politiek vormingsteater. Deze komitees bestaan in vele plaatsen in het land. Voor adressen: het secretariaat van het landelijk komitee voor politieke vorming en aktie, Willemstraat 72, Eindhoven, 040/510236.

Het adres van GLTwee: Capucijnengang 6, Maastricht, 043-17764.

VOOR UITBREIDING VAN DE STRIJDKULTUUR

Gedwee moet blijven!

Beste Redactie,

Heb enige tijd geleden gereageerd op Bresser's artikel "Achterban laat Gltwee in de kou staan". Kreeg zojuist een briefje van Bresser waarin hij letterlijk schrijft dat "Het is niet mogelijk om jullie (ook Eric had gereageerd) uiterst lange en beslissist (onderstreping Bresser) lang niet overal ter zake doende argumenten in z'n geheel te plaatsen". Hij schrijft verder dat in het kommentaar van het Landelijk Komitee voor Politieke Vorming en Aktie "wordt uitgebreid genoeg op mijn verhaal over Gltwee en de achterban gereageerd". Wel biedt Bresser aan om nog eens "persoonlijk" over de hele zaak te discussiëren. Heb hem teruggestreven dat dit laatste wel aardig is maar natuurlijk totaal voorbijgaat aan mijn bedoeling om hem publiekelijk als journalist van de Volkskrant naar het forum van de lezers van repliek te dienen.

Misschien kan deze onthouding van wederwoord in de volgende K.F. worden signaleerd waarbij eventueel gebruik kan worden gemaakt van mijn bijgevoegd kommentaar?

Peter van den Hurk

Aan de Redactie van de Volkskrant
Postbus 1002
Amsterdam

Geachte leden van de redactie,

Naar aanleiding van het artikel van Jan Paul Bresser "Achterban laat Gltwee in de kou staan" in de Volkskrant van afgelopen zaterdag wil ik U verzoe- ken om de navolgende reactie in Uw krant te plaatsen.

Jan Paul Bresser is verantwoordigd over het gebrek aan solidariteit voor Gltwee. Hij beklaagt de uitzichtloze situatie van de overgebleven Gltwee-leden. Hij vindt zich op over de "zich restaurerende tegenpartij". Dit alles klinkt nogal merkwaardig van iemand die zich in het recente verleden nou niet bepaald heeft opgeworpen als een nadrukkelijk verdediger van het politiek vormingstheater. Met name het afgelopen seizoen kan de houding van Jan-Paul t.a.v. het politiek vormingstheater het beste (d.w.z. op z'n voordeligst) worden omschreven met: jongens geeft me eens wat redenen om dit theater te ondersteunen want zelf zie ik het eigenlijk niet meer zo zitten. Is het dan misschien zo dat we zijn kritiek op de verdediging van Gltwee moeten beschouwen als een logisch vervolg op eerdere pogingen van zijn kant om de strijdkultuur in diskrediet te brengen? In dat geval moeten we de verantwoordiging en opwindung van Jan-Paul begrijpen als een onbehoorlijk stukje hypocriet denken. Ik ontzeg Jan Paul hiermee niet het recht om kritiek te leveren op prestaties van de verschillende gezelschappen. Wel meen ik hem het verwijt te moeten maken dat hij niet inziet dat zijn kritiek in een vacuum belandt wanneer hij niet tegelijkertijd de miserabele subsidie-omstandigheden aan de kaak stelt. Het voortdurende geknok om iedere subsidie-cent heeft natuurlijk een kwalitatieve uitholling op of z'n minst een op den duur fatale

intering van die kwaliteit tot gevolg. En het is wel uiterst cynisch om nu dit afbraakmechanisme zijn eerste rotte vruchten begint af te werpen in de vorm van kwaliteitsgebreken, de gebrekkige kwaliteit als motief te gaan hanteren om dit theater dan maar helemaal geen subsidie meer te geven. Dit laatste heeft Jan Paul niet beweerd, maar door over bepaalde zaken te zwijgen stelt hij anderen in staat dit wel te doen. Het is toch werkelijk te dol Jan Paul dat je nu nog steeds bereid bent om de plannen van Van Doorn te verdedigen. Als je werkelijk zo betrokken bent bij de verdere ontwikkeling van een progressieve cultuur dan zul je je kritiek op het politieke vormingstheater niet los kunnen zien van haar materiële basis, de subsidie. Niet door artistieke onmacht maar door materiële onmacht dreigt een verdere creatieve ontwikkeling van dit theater te worden verlamd. Kritiek op de kwaliteit van het vormingstoneel zal daarom tevens een onvoorwaardelijk pleidooi voor subsidie moeten inhouden. Gebeurt dit niet of moet het politiek vormingstheater zelf eerst maar eens bewijzen die subsidie waard te zijn, dan is het met de huidige stand van zaken veel juistere om maar meteen te pleiten voor opheffing. In het geval van Gltwee moet ik bijvoorbeeld tegen Jan Paul zeggen: bedankt voor de kritiek, ik heb het allemaal keurig op een rijtje staan, maar wat moet ik er mee nu ik in de WW loop. Dit is natuurlijk niet de schuld van Jan Paul. Het is wel het directe gevolg van de subsidie-stop van Van Doorn, een maatregel die Jan Paul verdedigt of er op z'n minst begrip voor tracht op te brengen. Daarom moet Jan Paul op de eerste plaats zichzelf bedoelen wanneer hij meent kritiek te moeten hebben op de achterban die Gltwee in de kou zou laten staan. Het is zeker zo dat onze achterban zich nog in te geringe mate bewust is van de macht van het politiek vormingstheater of meer in het algemeen van de strijdkultuur als wapen in de strijd voor verandering. De culturele ontwikkeling van de massa is ten nauwste verbonden met hun politieke bewustwording. Het merkwaardige is nu dat de progressieve partijen die dit voorstaan medeverantwoordelijk zijn voor het om zeep helpen van een groep als Gltwee. (Dit is overigens ook weer niet zo merkwaardig als men bedenkt dat deze partijen zich er telkens opnieuw voor laten lenen om in crisistijden hun rol te spelen als waakhond van de kapitalistische orde en hun moeizaam bereikte hervormingen de een na de ander inleveren). De uitgangspunten van Keerpunt: de rechtvaardige spreiding van kennis, macht en inkomens, en - meer toegespitst op de cultuur - het prioriteit geven aan cultuurvoorzieningen voor de zgn. kansarme groepen. Het blijken grotendeels holle pretenties. Zoals ook de onlangs verschenen Kunstnota weer stijf staat van dit soort frasologiën. Het gaat er dan niet om te signaleren dat zo'n Kunstnota op zich toch wel een aantal leuke dingen bevat. Juist de volstrekt tegenovergestelde uitwerking in de praktijk van de in theorie gewenste hervormingen dient aan de kaak gesteld. Evenzo met de decentralisatie - een van de paradepaardjes van de progressieven in deze regering - lijkt het er de laatste tijd op dat de meeste progressieve beslissingen waar men in Den Haag moeite mee heeft worden afgeschoven naar de la-

gere overheden. Het is natuurlijk je reinste oplichterij om een dergelijke decentralisatie te verkopen als democratiseringsbeleid als je zelf verdomd goed weet dat de lagere overheden grotendeels worden beheerst door conservatieve machten. Het lijkt me logisch dat een groot gedeelte van de achterban waar Jan Paul op doelt enigszins in verwarring is geraakt over deze verraderlijke handelswijze van hun politieke leiders. Daarbij worden ze van de krant ook niet veel wijzer want het is natuurlijk in hoge mate naïef van Jan Paul om Van Doorn in bescherming te nemen tegenover de Limburgse regentenkliek. Wij spreken deze regering aan op haar eigen pretenties en toen vorig jaar Provinciale Staten van Limburg (d.w.z. CDA en VVD) onze subsidie introkken is het Van Doorn geweest die toezegde contact te zoeken met de Limburgse overheid om tot een oplossing te komen. Men hoeft toch bepaald geen hooggeschoolde politiekier te zijn om aan de hand van de beslissing die Van Doorn nu genomen heeft na te gaan hoe dit contact is verlopen. Politieke censuur, zeggen we tegen Van Doorn en dan wordt hij boos. Politieke censuur gebeurt z.i. alleen maar in landen als Chili en Spanje. En natuurlijk vindt in landen waar de vrijheid van meningsuiting bloedig wordt onderdrukt de politiek censuur op een heel andere manier plaats dan hier. Maar in een land als het onze waar de vrijheid van meningsuiting en met name de cultuur dik wordt gecensureerd is het eveneens een vorm van politieke censuur als een gezelschap om politieke redenen de mond wordt gesnoerd door het zijn subsidie te ontnemen. Van Doorn's ambtenaren hebben zelfs een heel plan van decentralisatie en regionalisatie in elkaar gedraaid om dit feit te verbloemen. Volgens de visie van deze heren kan het vormingstheater alleen maar zijn werk goed doen wanneer het zich beperkt (o.k. het wordt voor 25% nog niet opgesloten) tot een regio. Als dit gebeurd is konstateren deze heren "plotsklap" heel verrassend dat de regio Zuid met Proloog en Gltwee dan toch wel zeer bevoordeeld is t.o.v. de rest van het land. In de progressieve koker zijn er dan nog wel wat termen te vinden als "rechtvaardige verdeling van de beschikbare middelen", Van Doorn wordt met een boterhamzakje met centen naar de manifestatie voor strijdkultuur gestuurd, Jan Paul Bresser vindt het een goed plan althans hij vindt het geen slecht plan, en hup alles is gereed om Gltwee als eerste weg te saneren. "Restaurerende tegenpartij" tel uit je winst! Voorzover er hier sprake is van het in de kou laten staan lijkt het er eerder op dat bepaalde progressieve organisaties hun achterban behoorlijk in de kou hebben laten staan. De PPR (partij van Van Doorn) heeft het volstrekt laten afweten. Evenzo in landelijk verband de PvdA. Nog kwalijker is het feit dat de CPN nauwelijks een poot heeft uitgestoken. De PSP daarentegen heeft zich evenals de IKB met man en macht voor de verdediging ingezet. Ook de ANOUK is tot het laatst blijven knokken. En zolang de vakbeweging zich nog niet heeft laten opheffen door een democratisch genomen besluit van de parlementaire democratie (iets dergelijks kan immers beginnen met het respecteren van een loonsmaatregel) blijft er nog hoop dat de vakbeweging deze subsidiestop in ieder geval

niet zal respecteren als een democratisch genomen besluit. Wat de NVT betreft - en hierin moet ik Jan Paul gelijk geven - de kontributie die we aan deze bond hebben afgedragen hadden we het afgelopen jaar beter in onze eigen zak kunnen houden. Nu we toch zo'n beetje de solidariteitsbalans aan het opmaken zijn moeten we niet de steun vergeten van de talrijken die ons het afgelopen jaar financieel hebben gesteund zoals het Gewestelijk Orkest en de Kunstenaarsfederatie (1 dag salaris), het Werktheater (Defresne-prijs), Sater, Proloog, Trojaanse Paard, de honderden individuele giften. Zeker deze laatsten moeten zich toch tamelijk belazerd voelen wanneer ze lezen dat zij als achterban het Gltwee in de steek hebben gelaten. Hoe verklaart Jan Paul de aanwezigheid van zo'n 8.000 mensen in de ijskoude Utrechtse vee-markthallen op 31 januari? Waar heeft zich trouwens al eens eerder het unieke feit voorgedaan dat een aktie van een dergelijke omvang werd ingezet voor een bedreigde cultuur? Het klopt dat al deze ondersteuners niet in staat zijn geweest om zo'n beslissing van Van Doorn tegen te gaan. Maar het is naar mijn bescheiden mening toch beneden alle peil (in ieder geval beneden het peil van de Volkskrant) om diezelfde solidaire achterban hiervoor verantwoordelijk te stellen en een trap na te geven in de trant van: leuk gedaan hoor jongens, maar het heeft allemaal toch niet kunnen verhinderen dat Gltwee geen subsidie meer krijgt. Hoe moet ik zoiets opvatten? Dat we ons hier in Limburg (en daarbuiten) vijf jaar voor niks uit de naad hebben gewerkt? De Limburgse autoriteiten en sinds 1 september met hen Van Doorn denken hier duidelijk heel anders over. Zonder de solidariteit van die (toegegeven niet "kolossale" maar dan toch wel indrukwekkende) achterban was Gltwee al een jaar eerder de fles op gegaan. En dan hadden we bijvoorbeeld niet de 125 voorstellingen van afgelopen jaar kunnen spelen waaronder de zeer belangrijke (althans voor degenen die zoiets belangrijk vinden) ter ondersteuning van de pensioensakties van de mijnwerkers. Het "grenzeloze optimisme" dat Jan Paul bij ons aanwezig acht is mede gebaseerd op konkrete daden van solidariteit van onze achterban. Dit optimisme is inderdaad grenzeloos omdat die achterban zich nog steeds uitbreidt (ook vinden er verschuivingen plaats Jan Paul!) en zo haar grenzen verlegt. Dit grenzeloze optimisme staat natuurlijk lijnrecht tegenover het grenzeloze optimisme van diegenen die menen dat ze het politiek vormingstheater kunnen laten verdwijnen door het zijn subsidie te ontnemen. We zullen in de toekomst gaan bewijzen dat dit laatste een illusie is. Al op 2 september stonden de mensen van Gltwee (niet als Gltweeërs maar als werklozen) om negen uur 's-morgens strijdlieden te zingen voor de uitkeringsloketten van de gemeente Maastricht. Verschillende WWV-ers en RWW-ers bleven verbaasd staan, wreven zich het trossig van de vorige tv-avond uit hun ogen en verschenen nog diezelfde middag in het aktiecentrum van de Projektgroep Jeugdwerklozen waartoe de pamfletten die we uitdeelden hen hadden opgeroepen. In dit voorbeeldje tekent zich de flexibiliteit van de strijdkultuur af om onder alle omstandigheden, hoe dan ook, waar

dan ook, en op welke manier dan ook, de strijd voor een socialistische maatschappij aan te sleutelen en te ondersteunen. Met of zonder subsidie.

Met of zonder de steun van Jan Paul. (Natuurlijk liever met).

P. v.d. Hurk,
werkloos medewerker Gltwee.

STANDPUNTEN VAN HET KULTUREEL FRONT OVER DE AFGELOPEN ANTI-CULTUUR-REM-AKTIVITEITEN

Verscheidene groepen verenigd in het KF hebben hun actieve medewerking gegeven aan de ACR-manifestatie op 29 mei in Amsterdam.

Eind augustus vindt er een evaluatie plaats van de manifestatie en op basis daarvan zal het comité verder zijn vleugels blijven uitslaan, althans zo lag het voor de vakantie.

Voor het KF zal het van eminent belang zijn op deze evaluatie goed beslagen ten ijs te komen. Wellicht kan dit artikel daartoe een eerste aanzet zijn.

In het KF, maar ook van andere zijde is er nogal stevige kritiek losgebarsten op de doelstelling van de manifestatie, mn de Volharding haakte op het allerlaatste moment af. Ook de ANOUK NVV, die een van de belangrijkste pijlers vormt, is in allerlei publikaties geattaqueerd (zie daarvoor het interview in de HP van 10 juli met Willem Breuker en recentelijke uitspraken van Louis Andriessen in de Groene van 28-7). Hun kritiek spitst zich op twee punten toe: zij verwijten het comité en de ANOUK dat deze er alleen maar op uit zijn om de bestaande gesubsidieerde kunstinstellingen en regelingen te vuur en te zwaard te verdedigen én dat ze er "dus" geen kunstpolitiek op na houden.

Deze - volgens hen ontbrekende - kunstpolitiek zou gericht moeten zijn op het mogelijk maken van nieuwe kunstvormen, met name muziekinitiatieven die in de gevestigde, in orkestverband opererende officiële kunstinstellingen door hun structuur onmogelijk zijn.

Deze kritiek lijkt op het eerste gezicht veel hout te snijden. Zij zien echter een paar toch wel belangrijke zaken over het hoofd, of beter gezegd, zij zien niet in wat de historische taak van de vakbeweging is, als verdedigster van de materiële positie van haar leden, die vecht voor het behoud van arbeidsplaatsen.

En wat het comité betreft, dat dient als platform gezien te worden, dat de deelnemers, ieder vanuit zijn verschillende (kunst) politieke opvatting, verenigt op de doelstelling, het ondersteunen van de strijd voor de economische en sociale positie van de kunstenaar, althans tracht daar de aandacht van het publiek op te vestigen.

Een dergelijk comité is door haar aard en doelstelling een tijdelijke zaak, het comité heeft een ondersteunende functie voor hetgeen een vakbond doet. Een vakbond immers verenigt alle elementen in zich en krijgt een permanent en hopelijk strijdbaar karakter, doordat d.m.v. de contributiegelden van de leden een apparaat in stand wordt gehouden dat in de praktijk zaken kan afdwingen.

De middelen die een vakbond ter beschikking staan zijn bv. een staking, de bond heeft een stakingskas en kan rekenen op de actieve solidariteit van haar leden. Dat is de kracht van een bond en

vormt tegelijkertijd het onderscheid met een ACR-comité.

Deze ogenschijnlijke zijweg is toch noodzakelijk in mijn betoog omdat we nu op de kern komen: wat is eigenlijk kunstpolitiek?

Daarbij wil ik een onderscheid aanbrengen tussen de ANOUK en het comité. Als de ANOUK op dit moment zegt: overheid, wij nemen geen verantwoordelijkheid meer voor je kunstbeleid, lees bezuinigingspolitiek, dan is dat wel degelijk een kunstpolitieke opvatting.

Als bond neem je kennis van het beleid en je bepaalt je standpunt vanuit het principe, het opkomen voor de werkgelegenheid. De overheid is daardoor je tegenstander, die wil beknotten, die daarbij bv. een technokratisch regionaliseringsbeleid hanteert, dat geënt is op de bestuurlijke herindeling van de Gaay-Fortmann.

Het comité heeft, zoals gezegd, een ondersteunende functie en het maakt haar functie waar tot op dit moment.

Kunst of het maken van kunst is pas mogelijk als de materiële basis van de kunstenaar, zijn levensonderhoud, veilig gesteld is, wil hij niet overgeleverd worden aan het vrije marktmechanisme.

De kapitalistische wet van vraag en aanbod bepaalt zijn doen en laten en de sterkste of de grootste kontlikker blijft overeind, beste Willem!

Wat is nu de taak, de positie van het KF?

Een zeer belangrijke in dit geheel omdat het KF hét theoretische platform is dat de groepen met een anti-kapitalistische doelstelling samenbundelt. In het KF vindt het ideologisch debat plaats dat zijn invloed moet hebben binnen de ANOUK of het ACRM-comité.

De aangesloten groepen van het KF staan op het klassestandpunt, zij gaan uit van de onverzoenlijke, onoverbrugbare tegenstelling tussen kapitaal en arbeid. De onvermijdelijke konklusie is dan dat een op socialistische principes gevestigde maatschappij, de oplossing is van het op uitbuiting en winst gerichte kapitalisme. In de praktijk willen de groepen een ondersteuning zijn van de arbeidersstrijd. Hun kunst is dan ook terecht Strijdkultuur.

De houding t.o.v. de burgerlijke kunst is een dubbele: enerzijds "gebruikt" de strijdkultuur de burgerlijke kunst, in die zin dat de methodes hanteerbaar gemaakt worden, omgebogen worden tot revolutionaire middelen dus dienstbaar gemaakt worden aan de klassenstrijd. Anderzijds oefent de strijdkultuur, het KF, kritiek uit op de ideologische functie van de burgerlijke kunst als verbloemer, de witmaker van de klasseverhoudingen.

In deze vaststelling ligt het antwoord besloten aan kameraad Louis en betekent tegelijkertijd voor het KF de houding die het zal moeten aannemen in het ACRM-comité.

In het debat over het gevecht voor het behoud van de arbeidsplaatsen, van de werkgelegenheid zal het KF meediskussieren vanuit zijn anti-kapitalistisch standpunt in de bond, dus ook in het komitee. Maar ook zullen de leden van het KF de functie van de burgerlijke kunst duidelijk moeten maken, als burgerlijke ideologievormer in de bovenbouw en en hieraan verbonden de positie van de werkers in deze sektor helder moeten stellen. Nooit of te nimmer mogen we hun positie als loonafhankelijke aan c.q. afvallen. In de strijd tegen CRM staan we schouder aan schouder en meteen voeren we over onze schouder het ideologische debat. Bovendien brengt de economische crisissituatie en de daaruit voortvloeiende bezuinigingen steeds meer kunstenaars in een situatie die hen gevoelig maakt om ons anti-kapitalistisch standpunt te begrijpen. Dit brengt het zinvolle van dit debat destemee in de aandacht.

Met name het ACRM-komitee is de plaats waar dit debat gevoerd moet worden. De kritiek op de manifestatie, dat het een grote dipsaus was, is terecht. Iedereen komt naar eigen smaak zijn vinger erin steken en aflikken naar eigen behoefte. Deze kritiek spitst zich toe op de leiding van het komitee die op de achtergrond via vooral de BBK, haar gebrek aan kunstvisie, laat staan aan een revolutionaire kunstpolitiek, maskeerde. Slechts de begrotingscijfers werden en worden aangevallen, niet de uitgangspunten van het bezuinigingsbeleid. Ook op de economische analyse in het hoofdartikel van de Kunstwerkkraant moet fundamentele kritiek geleverd worden. Deze analyse wordt uitsluitend opgehangen aan de multinationals, dé veroorzakers van de crisis, terwijl het kapitalisme in een veralgemeende crisis verkeert, gekenmerkt door overproductie, waar de multinationals uiteraard stevig hun partij in meeblazen. Maar vooral de vergelij-

kingen met de dertiger jaren, het eenzijdig naar voren schuiven van de rol van het wapenkapitaal, de NAVO en het hieruit voortvloeiend "West-Duits revanchisme" moet heftig terzijde geschoven worden. Als zou de "dolleman van Doorn" bewust door zijn bezuinigingen het fascisme zitten te bevorderen. Ondanks deze overdreven nadruk uit een politieke hoek, vinden wij toch, wanneer deze politieke hoek een eenheidsinitiatief neemt in een strijdrichting en over een belangrijke zaak die ons aangaat, dat wij, met opeisen van alle mogelijkheden tot kritiek, wat wij bij deze doen, niet mogen afwezig zijn, zelfs zeer actief moeten aanwezig zijn. Overeind blijft niettemin, na deze kritiek, dat de CPN een arbeiderspartij is, waarbinnen meer dan elders een voedingsbodem voor de activiteiten in de strijdcultuur kan gevonden worden.

Een ander belangrijk punt van kritiek is het democratisch functioneren van het komitee, of liever het gebrek daaraan. Er zal geëist moeten worden dat er notulen gemaakt worden, dat de verslagen goedgekeurd worden, zodat de controle op de gang van zaken voor iedereen gewaarborgd is.

Scheve verhoudingen in het komitee moeten voorkomen worden door vooraf niet goedgekeurde initiatieven, hoe juist die op zichzelf ook geweest mogen zijn. Een punt van zelfkritiek voor het KF is, dat het KF op belangrijke punten schitterde door afwezigheid en dus medeoorzaak is van de te weinig interne democratische controle.

Het KF mag het komitee niet afvallen op dit moment, ondanks de terechte kritiek op de manifestatie.

Een breken van de eenheid speelt alleen de technokraten, als van Velzen in de kaart. Het KF kan door zijn inbreng de kruidnagel in de kaas zijn dat als je erin bijt, je ook weet wat je in de mond hebt. Dus toch eenheid in de strijd.....

DE KOMMUNE SCHOOL VOOR STRIJDKULTUUR

Wanneer dit nummer van het Kultureel Front verschijnt, draait in Antwerpen reeds enkele weken een nieuw initiatief, een experiment, nl De Kommune-School voor Strijdkultuur onder de auspiciën van de Stichting Leon Lesoil-Strijdkultuur VZW. Waarom dit initiatief en wat houdt het in?

Voor de groepen van het Kultureel Front en voor de lezers van dit blad is het een gekende zaak dat sinds de veranderingen in het klimaat van de klassenstrijd die zich reeds enkele jaren laten voelen, zich ook op het kulturele vlak vormen ontwikkeld hebben van een cultuur die zich rechtstreeks wil inschakelen in de klassenstrijd en die wij de naam Strijdkultuur hebben gegeven. Allerlei organisaties, jeugdclubs, actiegroepen enz. zijn zich in hun interventies meer en meer van kulturele middelen gaan bedienen: posters, films met debat, straattheater enz. Tegelijkertijd heeft zich een radikaliserende voor-gedaan bij een aantal mensen in het kulturele milieu zelf; radikaliserende die in Nederland waarschijnlijk numeriek meer kunstenaars bereikt heeft dan voorlopig in Vlaanderen het geval is. Maar ook in

Vlaanderen gingen een aantal artiesten hun objectieve functie in deze maatschappij in vraag stellen. Uit deze twee stromingen - de ene vanuit een professioneel, de ander vanuit een niet-professioneel kader - ontstond de beweging van de strijdcultuur die tot op heden deze dubbele samenstelling nog steeds behouden heeft. Maar deze beweging moet uitgebouwd worden; de professionele en niet-professionele krachten kunnen elkaar verrijken en wederzijds beïnvloeden, indien zij hun wederzijdse kennis op een gestructureerde manier kunnen overdragen. Tot nog toe bestond hiervoor in Vlaanderen geen plaats of structuur waar dit op een continue manier kon gebeuren. Zoals je op een middelbare school niet leert hoe je de strijd van de scholieren kunt organiseren, leer je in de "officiële" kunstscholen, conservatoria, academies enz niet hoe je strijdcultuur kan maken en verbeteren; erger nog je komt daar zelfs niet te weten dat strijdcultuur bestaat of hoogstens dat er zo wel iets bestaat, maar dat dat niets meer te maken heeft met kunst of cultuur met de grote K. Ook in de bestaande

vormingscentra of volkshogescholen werd hieraan tot nog toe weinig aandacht besteed. Het bleek dus dat er een dringende nood was aan een school waar je de achtergronden, de theorie en de praktijk van de strijdcultuur kan leren en waar die strijdcultuur de kans krijgt een begin te maken met een theoretische maar zeker ook met een praktische "research", zo broodnodig om zichzelf te verrijken en niet aan innerlijke armoede ten gronde te gaan. Daarom dus dit initiatief van de Stichting Leon Lesoil-Strijdcultuur.

We starten op 9 oktober 1976 in de Keizerstraat 38, 2000 Antwerpen. De bedoeling is elke zaterdag te werken van 10 tot 18 uur in een cyclus van 25 weken. Er zijn vier "afdelingen" voorzien: toneel, muziekzang, film en grafische vormgeving. De praktijk van deze vier richtingen zal in de namiddag beoefend worden, alsook de theorie van elke richting apart. In de ochtend zijn er algemene inleidende cursussen voorzien, voor iedereen dus onafhankelijk van de gekozen richting.

Ziehier in vogelvlucht de programma's van de verschillende richtingen:

1. MUZIEK - ZANG

Muziek is in onze tijd het meest gebruikte, maar tegelijkertijd het meest gesloten medium voor het grote publiek. In deze afdeling voorzien wij de volgende cursussen:

1. Uiteenrafeling van het huidige muziekbestel; analyse van muziek in een militante cultuur; commerciële muziek, volksmuziek, avant-gardes; amateurmuziekbeweging. Toegepaste muziek bij film en theater
2. Hans Eisler: vertrekkend van zijn geschriften over muziek in het fascisme, de klassieke erfenis, arbeidersmuziekbeweging, socialistische muziekkultuur, het progressieve in muziek, de verhouding tekst/muziek, vorm/inhoud.
3. Muziekpraktijk: de koorzang en praktijk gericht op ontwerpen en gebruiken van muziek; het maken van strijdlieden; montages bij film, theater; het bewerken en instrumenteren.

VERANTWOORDELIJK VOOR DE MUZIEKAFDELING: MIEL VAN ATTENHOVEN (BRT-Het Trojaanse Paard)

2. TONEEL

Bij het ineensteken van stukjes stuit je steeds op een aantal problemen in verband met het gebruiken van je eigen middelen. Deze problemen ontdekken en er een begin van antwoord op geven: dat willen we in de toneelafdeling, via de volgende cursussen:

1. Geschiedenis van het strijdtheater: analyse van een aantal ervaringen uit het verleden en het heden. Tot de mogelijkheden behoren: het theater ten tijde van de Russische revolutie, het Duitse arbeiderstheater, het Vlaamse Volkstoneel, het Theater van Dario Fo, de huidige Belgische en Nederlandse groepen van strijdtoneel, enz.
2. Het ontleden van stukken om de dramaturgische eisen te ontdekken: analyse rond de tafel van bv. Brecht, Fo en produkten van de huidige strijdcultuur.

3. Tekstanalyse in functie van het spel en het spelen zelf: deze cursus wordt in hoge mate bepaald door de specifieke problemen en mogelijkheden van de leerlingen. Monoloog, dialoog, situatie-spel, techniek van het straattheater, werken met maskers en poppen enz. behoren tot de mogelijkheden.

VERANTWOORDELIJK VOOR DE TONEELAFDELING: CHARLES CORNETTE EN HILDE UITTERLINDEN (Internationale Nieuwe Scène-Het Kollektief), MARIANNE VAN KERKHOVEN (Trojaanse Paard).

3. GRAFIEK

Het is niet de bedoeling in deze afdeling van de leerlingen volwaardige "tekenaars" te maken, maar wel hen vertrouwd te maken met de volgende onderwerpen:

1. Algemene inwijding in de "beeldende kunsten" als medium en het gebruik ervan in de klasstrijd.
2. Noties van harmonieleer, kleurenleer, materiaalleer.
3. Het ontwerpen van affiches, folders, lay-out enz.
4. Zeefdrukken: ontwerp, clichétechnieken, het drukken, het instrumentarium. Offset en noties van andere druktechnieken (lino, steen, typografie enz.).
5. Het grafisch verwerken van fotomateriaal.

VERANTWOORDELIJK VOOR DE GRAFIEKAFDELING: FRANS PANS (Frans Pans-werkwinkel) en STEFAAN WOUTERS (Grafisch Kollektief).

4. FILM

Evenmin als bij de andere afdelingen is het de bedoeling van de filmafdeling om volwaardige cineasten te kweken: daar hebben we helaas de mogelijkheden nog niet toe. Toch willen we reeds een antwoord geven op vragen van filmschouwers, mensen die zelf film willen maken of film actief willen gebruiken, een filmhuisje willen inrichten, over film willen nadenken enz.

1. Theorie: geschiedenis van de film tot op heden (algemeen overzicht en een analyse van bijzondere periodes, zoals bv. de revolutionaire Russische film, de proletarische Duitse film, de Belgische arbeidersfilm enz.); de huidige film in Europa; opvattingen over politieke film; filmkritiek enz.
2. Toegepaste theorie: filmanalyse; analyse van filmtijdschriften en -artikels, bespreking van brochures en van filmliteratuur.
3. Praktijk:
 1. De praktijk van het oprichten van een filmclub.
 2. Opstellen van een dokumentatiemap van een film.
 3. Filmmaken/produktie (sterk afhankelijk van belangstelling en materiële mogelijkheden)
 4. Bedienen van projectietoestellen.

VERANTWOORDELIJK VOOR DE FILMAFDELING:
ROBBE DE HERT (Fugitive Cinema), HARRY
EYSAKKERS EN ANDRE VERMEERSCH (De An-
dere Film)

5. DE ALGEMENE INLEIDINGEN

Deze inleidingen zijn te volgen door de studenten van alle afdelingen en omvatten de volgende onderverdelingen:

1. Aktuele problemen: verdeeld in twee cycli van 15 lessen:
 - (1) sociaal-politieke problemen omtrent strijd-
cultuur (basis, bovenbouw, kerk, klassen
enz.)
 - (2) aktuele politieke problemen (geschiedenis
van de arbeidersbeweging, syndikaten,
Spanje, Portugal, enz)

DE INLEIDERS HIERVOOR ZIJN: PAUL VER-
BRAEKEN, TONY VAN DEN HEURCK EN ERIC
CORIJN (Stichting Leon Lesoil).

2. Sociale geschiedenis van de kunst: op basis van
het bekende boek van Arnold Hauser, met aan-
vullingen voor de huidige periode.

Voor deze cursus zijn verschillende inleiders voor-
zien.

Voor al deze cursussen voorzien wij ook het inlas-
sen van "gastcolleges". Zo zijn er bijvoorbeeld

reeds lessen voorzien door de Colombaioni, door Ar-
turo Corso, door Henri Storck, door Ernest Mandel
enz.

Zo'n opzet kost natuurlijk geld en subsidies heb-
ben we voorlopig nog niet. Daarom vragen wij een
inschrijvingsgeld per deelnemer van 2500 Fr voor de
cyclus van 25 zaterdagen. We weten dat dit veel is
en dat een aantal - zeker jonge - mensen dit niet
kunnen betalen. Dit mag echter geen belemmering
vormen voor wie echt naar deze school wil komen.
We hadden gedacht hier een mouw aan te kunnen pas-
sen door een soort "peterschap" d.w.z. een "rijke-
re" kameraad die het schoolgeld voor een "armere"
betaalt.

We weten dat dit eerste jaar een "experimenteel"
jaar zal zijn, maar wij zelf hopen er veel uit te le-
ren, ook voor de volgende jaren. Het ligt bovendien
ook voor de hand dat we in deze school geen auto-
ritair-systeem-van-bovenaf willen instellen, maar
dat zeer veel moet groeien, uit de discussie tussen
"leraars" en "leerlingen".

De lessen gaan door in twee vlak bij elkaar gelegen
gebouwen in het centrum van Antwerpen nl. in de
Keizerstraat 38 en de Gratiekapelstraat 7. Maar wie
interesse heeft in het initiatief, wie wil meewerken
als leraar of als leerling, of geld wil geven, of een
paar oude stoelen teveel enz. enz. kan contact op
nemen met:

Marianne Van Kerkhoven, Waterloostraat 63,
2600 Berchem. 031/39.44.89.

Weekend 20/21 november '76

Trefcentrum Posjet

Akademielaan 9

Tilburg

Inlichtingen: Hans van Manen
Rechterenstraat 72
Breda
Tel. 076/657261

Aan de hand van een film van het Amsterdams
Stadsjournaal zal door de deelnemers een nauw-
keurige analyse gemaakt worden van de rol van de
Strijdkultuur het aspekt vorm-inhoud daarbij en
hoe de Strijdkultuur een band met de arbeidersklas-
se legt.

Zaterdagavond: optreden van "Vuile Mong en zijn
vieze gasten" (in onderhandeling).

Iedereen die zich in de Strijdkultuur interesseert
is vriendelijk uitgenodigd op deze wijze met ons
kennis te maken.

Kultureel Front

AANGESLOTEN GROEPEN

Aktiverend Volkstheater
Beekstraat 25
Breda 076-14.50.78

Amsterdams Stadsjournaal
Oude Waal 8
Amsterdam 020-67856

Discus
Gouvernestraat 133
Rotterdam 010-36.34.73

Genesis
Kleine Bergstraat 5
Groningen 050-71.42.71

GLT2
Capucijnengang 6
Maastricht 043-17764

Kick (Kultureel Informatie Centrum)
Keizersstraat 38
Antwerpen 031-31.63.23

Kollektief Internationale Nieuwe Scène
Hertstraat 7
2100 Deurne 031-25.17.77

Konsumententoneel
Bevrijdingsstraat 22
Wageningen 08370-11995

Kritische Filmers
Postbus 1157
Breda 076-13.93.24

De Leerling
van Leeuwenhoekstraat 80
Den Haag

De Lont
p/a van Holsbeek
Eendrachtsstraat 74
9000 Gent

Mannen van den Dam van de
Internationale Nieuwe Scène
Orgelstraat 2a
2000 Antwerpen 031-31.91.95

Arbeiderskoor Morgenrood
Meikeverstraat 23a
Rotterdam 010-13.96.94

De Nieuwe Komodie
Westduinweg 230
Den Haag 070-54.71.04

Oktopus
Keizersgracht 138
Amsterdam 020-23.81.95/24.31.47

Polkin
Nieuwe Prinsengracht 78
Amsterdam 020-25.08.40

Posjet
Academielaan 9
Tilburg 013-68.12.69

Proloog
Willemstraat 72
Eindhoven 040-51.02.36

Sater
Heintje Hoeksteeg 8
Amsterdam 020-24.18.87

Socialistisch koor Soliedair
St.-Vincentiusstraat 12
Tilburg

Stichting Vrije Sentra
(Kargadoor, Raadskelder, Rasa)
Oude gracht 36 bis
Utrecht 030-31.03.77

Het Trojaanse Paard
Sterstraat 26
2000 Antwerpen 031-39.77.39

De Voortzetting
Haarlemmerweg 157 hs
Amsterdam 020-82.64.70

Vrije Circuit
Utrechtsedwardsstraat 72 II
Amsterdam 020-25.18.36

Vuile Mong en zijn Vieze Gasten
Rostraat 2
9930 Zomergem 090-72.82.45

Werk in Uitvoering
Radijsstraat 5a
Groningen 050-77.59.68

KULTUREEL FRONT
TIJDSCHRIFT
verschijnt dreimaandelijks
Derde jaargang
Nr 8
november 1976
Verantwoordelijke uitgever :
M. Van Kerkhoven
Waterloostraat 63
26000 Berchem
BELGIE